MAGAZINE OVER NOORD-FRANKRIJK

Strong feelings, feeling strong
HAUTS-DE-FRANCE

esprit HAUTS·DE·FRANCE

Weekends in de stad

Eropuit... en winkelen!

AAN TAFEL
Champagne en lokale verrassingen

FAMILIEGEVOEL
7 uitstapjes om samen te beleven

KUNST EN NATUUR
Onverwachte ontdekkingen dicht bij huis

GEZOND LEVEN IN NOORD-FRANKRIJK
Ongerepte natuur, lekker smullen, sofrologie... en gezelligheid

Inhoud

ONTHAASTEN EN JEZELF TERUGVINDEN

6 **NEEM EEN BOSBAD** tussen twee adembenemende kastelen

10 **VERSMELT MET HET ONEINDIGE** aan de Opaalkust

12 **NEEM JE TIJD** langs het water... tot in Parijs

14 **HERLAAD JEZELF** in het hart van de mooiste baai ter wereld

REIZEN EN TOCH DICHT BIJ HUIS BLIJVEN

20 **GENIET VAN EEN 100 % LOKALE** gastronomische ervaring

22 **LAAT JE VERRASSEN** in een drijvende tuin

26 **ZET DE TIJD STIL** in een van de mooiste dorpen van Frankrijk

28 **BELEEF DE GASTVRIJHEID** op het dak van Frans-Vlaanderen

30 **DOE JE TEGOED AAN LEVENSKUNST** en smakelijke keukens

32 **ONTMOET** ambachtelijke champagneproducenten

SAMEN BEWEGEN... EN LEKKER LACHEN!

36 **VOEL EEN SCALA VAN STERKE EMOTIES** in Calais

38 **FIETS IN ALLE VRIJHEID** van Maroilles naar het meer van Ailette

42 **KUS** het Louvre-Lens vanaf een zwarte bergtop

INSPIRATIE OPDOEN

46 **DEEL VERRASSENDE ONTDEKKINGEN** met de kinderen

50 **MEDITEER IN DE SCHEMERING** op de top van een basiliek

52 **ERVAAR BROEDERSCHAP** in de Tuinen van de vrede

54 **PROEF HET ALLERBESTE** van Frankrijk op koninklijke grond

Voorwoord

Beste bovenburen,

In de periode die we momenteel doormaken,
denken we allemaal na over wat we belangrijk vinden, toch?
Maar wat hebben we nou écht nodig?

Momenten van sloooow leven *die onze geest tot rust brengen en ons lichaam verkwikken.*

Ontdekkingen die onze blik verruimen, *op een steenworp van thuis.*

Menselijke warmte *(als tegenwicht tegen de sociale afstand 😔) en ecologisch bewustzijn, voor de planeet en ons geweten...*

Ja?

Als je daarnaar op zoek bent, duik dan in deze Esprit Hauts-de-France en je zult het vinden! ***Vergaap je aan onze onmetelijke horizonten op plekken waar je je aan het einde van de wereld waant.*** *Bewonder de pure schoonheid van de gewelven in een kathedraal,* ***klim naar de top van een basiliek om vandaar het leven van alledag te overschouwen,*** *smul van lokale, huisgemaakte en seizoensproducten. En bovenal: laat je verleiden door de ziel van de 'mensen van hier', die al eeuwenlang zweren bij gulheid, eenvoud en zorg voor anderen.*

We zijn er zeker van: DAT is wat je nodig hebt om je goed te voelen.

Het team van Esprit Hauts-de-France

ESPRIT HAUTS-DE-FRANCE IN JE BRIEVENBUS

Wil je vrienden, buren of familie verrassen met dit magazine of zelf een extra exemplaar krijgen? Geen probleem! Verzamel de adressen van alle mensen die je blij wilt maken met ons blad en neem contact met ons op via de Facebookpagina I love Northern France.

RECONNECT & SLOW DOWN

Een gevoel van eeuwigheid, van solide kracht die zich van je meester maakt. In het bos voel je je deel van een ‘universeel geheel’ waarin alles met elkaar verbonden is

Staatsbos van Crécy < Somme < Hauts-de-France

Strong feelings, feeling strong

HAUTS-DE-FRANCE

Even uitblazen met het hele gezin

Een bosbad rond het kasteel van Sneeuwwitje

Er was eens… een kasteel met een crypte en een donjon midden in een monumentaal bos van 15.000 hectare dat je al wandelend of fietsend kunt ontdekken. Op de bospaden die je van Compiègne naar Pierrefonds brengen, kun je vrij ademhalen terwijl je kinderen de opwindende mysteries van het bos leren kennen.

KAART: C4

Office de Tourisme Pierrefonds, Lisières de l'Oise
Place de l'Hôtel de Ville 1, Pierrefonds
destination-pierrefonds.fr
+33 (0)3 44 42 81 44

Office de Tourisme de l'Agglomération de Compiègne
Place de l'Hôtel de ville, Compiègne
compiegne-tourisme.fr
+33 (0)3 44 40 01 00

In dit enorme natuurgebied, ver van de bewoonde wereld vandaan, kun je wat broodnodige tijd voor jezelf nemen. Als je het diepe bos van Compiègne betreedt, voel je je meteen klein en nederig tussen de ontzagwekkende beuken, eiken en haagbeuken. De ruim duizend eiken die hier al drie- tot vijfhonderd jaar staan vormen al eeuwenlang de verbinding tussen hemel en aarde. Het oudste exemplaar, de *'chêne de Saint-Jean'*, werd tijdens het bewind van Lodewijk de Heilige aangeplant nabij het gehucht Saint-Jean-aux-Bois en is met zijn zevenhonderdvijftig jaar een van de oudste bomen van Frankrijk. Een boom waar een majestueuze kracht van uitgaat! We kunnen veel leren van deze opmerkelijke reuzen, die met elkaar communiceren, elkaar helpen en blijk geven van een enorme veerkracht. Zelfs kinderen zullen genieten van de rust in dit oord van stilte, waar ze even kunnen loskomen van de (online) wereld. Je kunt ze helpen zich te herbronnen door ze een paar leuke uitdagingen voor te schotelen. Laat ze bijvoorbeeld naar iets lekkers zoeken in de grote voorraadkast die het bos van Compiègne is. Of laat ze hun ogen dichtdoen om naar het gezang van de vogels of het geritsel van de wind in het gebladerte te luisteren. Laat ze spelen met het licht dat door de takken filtert. Laat ze de frisse boslucht diep inademen. En waarom ook niet: laat ze op hun blote voeten lopen, zodat ze de zachte streling van het zand tussen hun tenen voelen. *'Een wandeling hier is de ideale gelegenheid om alles even los te laten en tegelijkertijd al je zintuigen te prikkelen'*, zegt de gids en expert in bosbaden Christian Decamme glimlachend.

Fiesten worden ter plaatse verhuurd…

Ben je bang om te verdwalen in het derde grootste bos van Frankrijk na Orléans en Fontainebleau? Wees gerust, je hoeft er geen Klein Duimpje te spelen… Vertrouw gewoon op de met een witte bol bekroonde wegwijzerpalen. Op elk van die in totaal 310 palen zie je een rode rechthoek. Wanneer je met je rug naar dit symbool toe staat, ligt het Château de Compiègne recht voor je uit. …

Saint-Jean-aux-Bois

EEN DOOR EN DOOR FRANS WEEKEND BIJ

Asterix de Gallièr

Heb je tieners in huis? Combineer de verandering van omgeving dan met een paar daagjes spanning en sensatie. Een bezoek aan het Parc Astérix, dat op 30 minuten rijden van Parijs verscholen ligt in een dennenbos, zal zelfs de moeilijkste puber niet afslaan.

Ozlris, een omgekeerde achtbaan, stuwt je naar een hoogte van 40 meter om met een waanzinnige snelheid van 90 kilometer per uur een reeks loopings, sidewinders en haarspeldbochten te nemen. Opwinding gegarandeerd, zelfs zonder toverdrankje! Of wat denk je van de Tonnerre de Zeus, een volledig in hout opgetrokken attractie met duizelingwekkende afdalingen, beklimmingen, hobbels en spiralen… De koude rillingen lopen je over de rug als je de houten constructie onder de wagentjes hoort kraken van jewelste. Maar hoe meer het kraakt, hoe liever, natuurlijk! Wil je even bekomen van alle sensaties, neem dan je intrek in het nieuwe hotel Les Quais de Lutèce. Dit viersterrenhotel, gelegen aan de oever van de Sequana (de Seine!), beschikt over 149 gezinskamers met een aparte kinderhoek, in charmante huisjes die zo uit het stripalbum lijken te zijn geplukt. Hier leef je als de Romeinen… in het hart van het Gallische bos.

35 kilometer ten noorden van Parijs.
Op de A1, afslag Parc Astérix.
www.parcasterix.fr

Dit trucje werd bedacht voor keizerin Eugénie, de echtgenote van Napoleon III, om te voorkomen dat ze in het bos zou verdwalen.

Ook niet te versmaden: een fietstocht over de negenhonderd kilometer aan bospaden. Zo kun je de Percée des Beaux-Monts affietsen, een vier kilometer lange brandgang dwars door het bos die bij het kasteel begint en op een heuvel eindigt. Zet daarna koers naar de Clairière de l'Armistice, een open plek in het bos waar de wapenstilstand werd ondertekend die een einde maakte aan de Eerste Wereldoorlog. Of bezoek het schattige dorpje Saint-Jean-aux-Bois met zijn bloementuinen, zijn twaalfde-eeuwse abdijkerk en de eerder vermelde eeuwenoude eik.

EEN WARE BURCHT… AAN DE RAND VAN EEN MEER WAAR JE KUNT WATERFIETSEN!

De mooiste verrassing in het hele gebied is ongetwijfeld het sprookjesachtige Château de Pierrefonds aan de rand van het bos. Dit oorspronkelijk veertiende-eeuwse kasteel werd in de negentiende eeuw heropgebouwd door de architect Viollet-le-Duc en met zijn donjon, ophaalbrug en weergang waan je je er in de middeleeuwen. Een tot de verbeelding sprekend sprookjeskasteel waaruit veel filmmakers hun inspiratie halen… Jonge bezoekers kunnen tijdens hun ontdekkingstocht door het indrukwekkende bouwwerk op zoek gaan naar de 32 katten en de 254 fabeldieren die op de binnenplaats verborgen zitten. Achteraf kun je je aan de oever van het meer installeren, waar je kunt waterfietsen, elkaar kunt uitdagen voor een partijtje minigolf en andere buitenspelen, of op een terrasje kunt genieten van huisgemaakt ijs.

Kun je maar niet genoeg krijgen van het riddertje spelen? Bezoek dan het Musée de l'Archerie et du Valois in Crépy-en-Valois, waar handbogen, pijlen en kruisbogen de dienst uitmaken. ■

Kom helemaal tot rust

TIJDENS EEN MUZIKAAL BOSBAD VOOR KINDEREN

Het beroemde Festival des Forêts in Compiègne is er ook voor de kleintjes! Tijdens dit bijzondere muziekfestival zitten de kinderen op de grond, met rondom hen geen muren maar de rustgevende aanwezigheid van bomen. Ze worden zo opgeslokt door het muzikale verhaal dat ze zich er nauwelijks van bewust zijn dat ze een zintuiglijke ervaring in de natuur beleven. Daarin schuilt ook de magie van deze **familieconcerten** voor 4- tot 12-jarigen. Deze muzikale momenten worden in combinatie met een hapje aangeboden in het weekend, telkens om 16 uur, en dompelen ouders en hun kinderen onder in een weldadig bad van muziek en chlorofyl. Oftewel: een unieke artistieke ervaring en bewustwording van de natuur in één.
Daarnaast zijn er ook de **workshops P'tites Zoreilles**. Kinderen van 4 tot 10 jaar maken er elke woensdag en elk weekend tijdens het festival instrumenten van gerecycleerd materiaal. Er wordt gezongen en gedanst, maar bovenal leren de kinderen er oog (en oor) hebben voor het esthetische.

Van midden juni tot midden juli.
+33 (0)3 44 40 28 99
www.festivaldesforets.fr

NUTTIGE INFORMATIE

WAT TE DOEN MET HET HELE GEZIN?

Samen waterfietsen op het meer van Pierrefonds
Chaussée Deflube, Pierrefonds
lembarcadere-pierrefonds.fr
Adembenemend uitzicht op het kasteel!

Boswandeling met een sofrologe:
leer samen met de kinderen ademhalen.
www.cathydekesel-sophrologie.fr

Fietsen huren voor tochtjes met het hele gezin, midden in 15.000 hectare bos
Picardie Forêts Vertes – Rond Royal, Compiègne
Wie vanaf Pierrefonds wil vertrekken, kan zijn fietsen daar laten leveren.
picardie foretsvertes.com

De crypte: hoogst intrigerend!

Ontdek het kasteel van Compiègne, en allerlei leuke activiteiten voor de kids
Place du Général de Gaulle, Compiègne
chateaudecompiegne.fr/

WAAR ETEN?

Le Chalet du Lac
Chaussée Deflube, Pierrefonds
Een terras waar de kinderen veilig kunnen rondlopen en een gevarieerde kaart voor groot en klein.
chaletdulac-pierrefonds.com

Brasserie Parisienne
Rue Jean Legendre 17, Compiègne
labrasserie parisienne.com

WAAR OVERNACHTEN MET HET HELE GEZIN?

Hôtel Beaudon***
Rue du Beaudon 10, Pierrefonds
hotel-pierrefonds.com

In bijzondere hutjes (met namen als de Toren, Eugénies hutje, Frodo's hoekje…) op Camping **Le Cœur de la Forêt**
Rue de l'Armistice 34, Pierrefonds
lecoeurdelaforet.fr

Aux Patissiers
Rue des Pâtissiers 3, Compiègne
gites-de-france.com

Aiden by Best Western T'Aim Hôtel**
Pont Neuf 70A, Margny-lès-Compiègne
taimhotel.com

100 % LOKAAL

Proef ter plaatse en neem het mee naar huis.

Charcuterie-Traiteur Maurice Bigot
Place de l'Hôtel de Ville 15, Pierrefonds
Een sappige zwarte bloedworst en heerlijke zelfgemaakte lekkernijen.
@Charcuterie-bigot

La Pétrifontaine Boulangerie-pâtisserie
Rue Napoléon 2, Pierrefonds
Een voortreffelijke boerenpudding in een mooie houten doos.
@La-pétrifontaine

Les Picantins
Rue Jean Legendre 15, Compiègne
Tot in Australië zijn ze dol op deze heerlijke chocolaatjes, een specialiteit van Compiègne.
lespicantins.site-solocal.com

Kant-en-klare weekendarrangementen op weekend-esprithautsdefrance.com

Duizelingwekkende wandeling in de wind

Ervaar een onbeschrijflijk gevoel van vrijheid boven op deze kliffen aan de rand van de wereld

Bureau d'information touristique de Boulogne-sur-Mer
Rue de la Lampe 30,
Boulogne-sur-Mer
+33 (0)3 21 10 88 10
boulonnaisautop.com

Hier kun je heerlijk uitwaaien. Met de armen wijd trotseer je de strakke zeebries en adem je de geur van het opaalachtig glanzende water in. Na de stevige beklimming van de imposante Cap Gris-Nez en Cap Blanc-Nez verken je de omwallingen van Boulogne met een wafel in de hand. Puur geluk aan de Opaalkust!

Daar staan we dan, op 140 meter hoogte. De grandioze, gulle natuur voert hier een echte show op. Toen Victor Hugo hier aankwam, zei hij: *'Ik had nooit gedacht dat God, slechts met behulp van groen en blauw, dit alles zou kunnen scheppen.'* Tijdens deze verfrissende wandeling in de weidse omgeving spot je in de verte het belfort van Calais. Je hebt hier trouwens een goed uitzicht over de hele streek, net zoals de douaneagenten vroeger, die bij helder weer de Engelse kust en de kliffen van Dover aan de overkant konden zien. Je snapt meteen waarom dit grandioze spektakel het kwaliteitslabel 'Grand Site de France' ('Bijzondere plaats in Frankrijk') kreeg. *'In de baai van Wissant, tussen de twee Caps, ligt een strand dat vaak genoemd wordt als een van de favoriete stranden van de Fransen. Maar wat me altijd opnieuw versteld doet staan, is de kracht van de zuidwestenwind. Die haalt soms 150 kilometer per uur en doet me toch telkens weer goed. De positieve ionen en talrijke schakeringen van het opalen licht geven je een echte opkikker. Je voelt je weer jong'*, grapt Vincent Schmitt, een van oorsprong Belgische gids die in Escalles woont en 30 jaar geleden verliefd werd op de ongerepte natuur.

OVERPEINZINGEN BOVEN DE VOGELS IN HUN VLUCHT

Wanneer je te voet van de ene Cap naar de andere loopt, heb je twaalf kilometer en zo'n drie uur lang de tijd om het natuurspektakel in je op te nemen en op te gaan in de ontzaglijke omgeving. Vincent laat ons even halt houden. *'Een echte lust voor het oog, hier aan onze mooie kust, zijn de zeevogels die ongeveer op onze hoogte zweven, maar ook het gele koolzaad, het blauwe vlas en de goudkleurige strobalen. En in de lente snuif je hier een unieke geur op: een mix van steekbrem en jodium.'* Je kunt dit prachtige gebied niet verlaten zonder een tussenstop te maken in Boulogne-sur-Mer. Een verkenning van de stadsmuren, een bezoek aan de crypte van de Basilique Notre-Dame (de grootste van Frankrijk) en een wandeling door de Rue d'Amiens zijn daarbij vaste prik op het programma. Maar ook de beroemde visstalletjes in de haven, met die typische geur van vers gevangen haring en pladijs die je rechtstreeks bij de plaatselijke vissers koopt, zijn niet te missen. ■

Terre des 2 Caps Tourisme
Place de la Mairie, Wissant
+33 (0)3 21 82 48 00
terredes2capstourisme.fr

Vincent Schmitt
Toeristische gids
+33 (0)6 77 59 86 84
vincent.les2caps@gmail.com

HET GROOTSTE AQUARIUM VAN EUROPA

Nausicaá, alias het Centre National de la Mer, maakt wetenschap op een speelse manier toegankelijk. Een echte must-see is het XXL-bassin met een wand van 38 centimeter dik, 20 meter breed en 5 meter hoog. *'Zo enorm dat er zelfs kleurrijke koraalriffen groeien, inmiddels een zeldzaamheid in de vrije natuur.'* En dan de 18 meter lange belevingstunnel! Simon Costeux, die hier werkt als verzorger en duiker, zorgt met zijn team voor de 58.000 dieren. *'Het voeren van de zebrahaaien is een van de topmomenten voor de bezoekers. Ze vinden het ook fantastisch om de roggen in het aanraakbassin te aaien. En dan is er natuurlijk nog la Grande Faille, het enorme bassin met een hoogte van 7 meter. Ideaal om het onderwaterleven te observeren. Het lijkt wel alsof je zelf op de zeebodem staat en op de verschillende dieren kunt toestappen: reuzenmanta's, grijze* haaien, lantaarnvissen, goudkleurige schijfkwallen, zeeleeuwen, pinguïns… Echt indrukwekkend.' Dat geldt ook voor het werk van de teams die de koraalriffen stekken. Even prachtig als kostbaar.

Nausicaá Centre National de la Mer - Boulogne-sur-Mer +33 3 21 30 99 99 - www.nausicaa.nl

De visstalletjes zijn elke ochtend open van 8.30 tot 12.30 uur.
Op zondagochtend is er vlak bij de visstalletjes een markt.

NUTTIGE INFORMATIE

WAT TE DOEN IN DE OMGEVING?

De vestingstad Boulogne-sur-Mer
Binnen de omwalling: het 13de-eeuwse kasteel, de basiliek en haar crypte, het belfort…

Boulogne, de belangrijkste vissershaven van Frankrijk!
In de stalletjes op vijf minuten wandelen van **Nausicaá** koop je vers gevangen vis, recht van de boten.

Het kasteel van Hardelot
Rue de la Source 1, Condette
chateau-hardelot.fr

Nog meer ideeën in de omgeving > zie pp. 36-37

Verhuur van allerlei types fietsen: **Roue Libre**
Place Louis Marie Cordonnier, Neufchâtel-Hardelot
rouelibre-experience.com

Iets dichterbij: elektrische fietsen in **La Maison des 2 Caps**

WAAR ETEN MET HET HELE GEZIN?

La Marie Galante
Rue Edouard Quenu 173, Audresselles
Hier smul je met het hele gezin van een bord vol schaal- en schelpdieren.
la-marie-galante.business.site

Le Cyrano
Familiale keuken op een steenworp van de haven.
Rue Coquelin 9, Boulogne-sur-Mer
@lecyranoboulognesurmer

Restaurant De La Haute Ville
Rue de Lille 60, Boulogne-sur-Mer
restaurantdelahauteville.fr

100 % LOKAAL

Biscuiterie Sophie Farrugia
Rue Jean Marie Bourguignon 7, Wimereux
ptitsgateauxartisanaux.fr

Fromagerie Philippe Olivier
Rue Adolphe Thiers 2, Boulogne-sur-Mer
philippeolivier.fr

WAAR OVERNACHTEN?

Hôtel du Parc à Hardelot ***
Avenue François 1er 111, Neufchâtel-Hardelot
www.parc.najeti.fr

L'Enclos de l'Evêché
Gastenkamers aan de voet van de basiliek, in het hart van de citadel.
Rue de Pressy 6, Boulogne-sur-Mer
enclosdeleveche.com

Evancy résidence la Marina Boulogne
Boulevard du Quai Chanzy,
Boulogne-sur-Mer
evancy.fr

Kant-en-klare weekendarrangementen op weekend-esprithautsdefrance.com

Kuieren op het ritme van het water

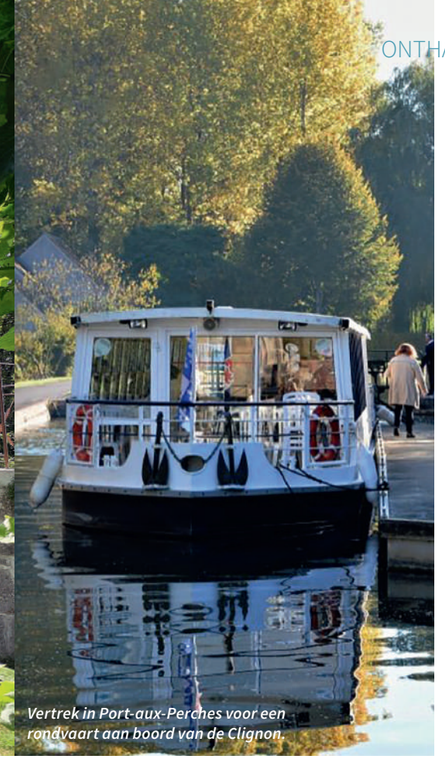
Ontdek de grootse geschiedenis van Frankrijk in het groen

Office de tourisme Retz-en-Valois
Place Aristide Briand 6, Villers-Cotterêts
+33 (0)3 23 96 55 10
tourisme-villers-cotterets.fr

Office de Tourisme du Grand Soissons
Place Fernand Marquigny 16, Soissons
+33 (0)3 23 53 17 37
tourisme-soissons.com

Vertrek in Port-aux-Perches voor een rondvaart aan boord van de Clignon.

De sfeervolle vallei van de Ourcq neemt je mee naar de plaats waar het koninkrijk Frankrijk is geboren, in het jaar 480. Niet ver van het bos van Retz, dat doorkruist wordt door brede stervormige lanen, liggen ook vandaag nog stille dorpjes verstopt, vol aloude verhalen. En als je het water volgt naar het zuiden beland je in… Parijs!

Clovis, de eerste koning der Franken, Alexandre Dumas, Jean Racine… Op het domein van de prinsen van Orléans en de graven van Valois is de inspiratie niet ver te zoeken. Hier zal later trouwens ook de Cité internationale de la langue française (Internationaal centrum van de Franse taal) worden ondergebracht. Wanneer je de grote verkeersassen verlaat, dwaalt je blik over de uitgestrekte vlaktes en beboste hellingen. In de vruchtbare Soissonnais-streek klimmen muren als een trap naar de hemel en leiden bochtige wegen je tot diep in de moerassen. Snel doorrijden is hier geen optie; na elke bocht verschijnt er weer een versterkte hoeve of een kasteel op een rotspunt. Een vallei verderop ligt het afgelegen Longpont, waar de geesten van de cisterciënzermonniken nog ronddwalen en de paarden vredig in de weilanden grazen. Een nietig riviertje voert water naar een wasplaats voor een groot wit herenhuis. Op het plein verrijst het reusachtige silhouet van de abdij. Indrukwekkend. Mysterieus. Het idyllische Longpont zet aan tot meditatie, tot middeleeuwse mystiek. Slenter door de bloemrijke steegjes, bewonder dit fort van steen en hout… en loop dan de herberg binnen. Je kunt hier fietsen huren, van een ijsje smullen en heerlijk dineren. Op de kaart staan naargelang het seizoen vis, paddenstoelen, wild, cider en lokale biertjes.

OP JE DOOIE GEMAK, VLAK BIJ PARIJS

Iets verderop maakt het bos plaats voor Port-aux-Perches, een minuscule haven die Parijs voorzag van steen, graan en brandhout. De Franse hoofdstad ligt aan het einde van het kanaal… en deze trekpleister is het vertrekpunt voor een wandeling in de stilte, langs het met populieren omzoomde jaagpad. Een perfect plekje om te zonnen op het gras terwijl je luistert naar het klaterende water… Daarna gaat het verder naar La Ferté-Milon, nog zo'n stadje waar de tijd is blijven stilstaan. Via een steiger kom je op een eilandje met wilde eenden als enige bewoners. Vanaf een mooi metalen loopbruggetje over het kanaal, ontworpen door Gustav Eiffel, zie je hoe de bomen zich in het water spiegelen. De zachte harmonie van de grijzige stenen en de tuinen inspireerde heel wat impressionistische schilders. Tijdens je verkenning van het eiland heb je een mooi uitzicht op het nooit afgewerkte fort van Lodewijk van Orléans, boven op de heuvel. Neem zeker de tijd om door de steile straatjes met hun ruwe straatkeien te wandelen voordat je de kerk binnengaat om de prachtige glasramen te bewonderen. ■

Bos van Retz

Villers-Cotterêts en Soissons: KONINKLIJKE EN LITERAIRE VERHALEN

In Villers-Cotterêts, een stadje midden in het bos, bouwde koning Frans I een weelderig kasteel, bezaaid met beeltenissen van de koninklijke salamander. Het indrukwekkende beukenbos van Retz laat je dagdromen van jachtpartijen te paard, samen met de onverschrokken jachtmeesters en musketiers van Alexandre Dumas, de bourgondische schrijver wiens standbeeld het plein siert. Het wandelparcours is voorzien van citaten uit zijn werk. Ter ere van Dumas kun je ook gaan eten in Le Régent, een driesterrenrestaurant in een voormalig koetshuis waarvan op de geplaveide binnenplaats de oude portiek, stallen en drinkplaats bewaard zijn gebleven. Het streekmenu is geen overbodige luxe voordat je de fikse boswandeling aanvangt vanaf de Laie des Pots, met een tussenstop bij Le Kiosque de Bacchus, de boekhandel annex café en wijnbar die hulde brengt aan Dumas, Racine en La Fontaine, Franse taaltovenaars die uit deze streek afkomstig zijn.
De koninklijke hoofdstad Soissons ontwikkelde zich rondom de gotische kathedraal. Sta even stil in de elegante rotonde van drie verdiepingen en bewonder *De aanbidding der herders* van Rubens, en dan vooral de in het rood gehulde maagd met haar zijdezachte huid – een werk dat de schilder aan de monniken zou hebben geschonken nadat ze hem hadden verzorgd.

NUTTIGE INFORMATIE

WAT TE DOEN IN DE OMGEVING?

Huur mountainbikes om vanaf Villers-Cotterêts het bos van Retz te verkennen.

Cycles du Retz
Rue du général Leclerc 94, Villers-Cotterêts
cyclesduretz.fr

Abdij van Saint-Jean-des-Vignes
Rue Saint-Jean, Soissons

Donjon van Septmonts
Place de la Mairie - Rue des Allées 33, Septmonts

WAAR ETEN?

Les ruines
Een semigastronomisch restaurant met een uniek uitzicht op het kasteel van La Ferté-Milon.
Rue du Vieux Château 14, La Ferté-Milon
lesruines.com

Le Bistroquet
Een keuken met verse room, boter en veel liefde.
Rue Charpentier 4, Soissons
@aubistroquet

Restaurant de l'hôtel de l'abbaye
Deze herberg in een pittoresk dorp is alom bekend om zijn vleesgerechten, zijn tuin en zijn fietsenverhuur.
Rue des Tourelles 8, Longpont
hotel-abbaye-longpont.fr

WAAR OVERNACHTEN?

Le Régent ***
Dit hotel, gevestigd in een oud koetshuis, combineert comfort met de charme van weleer.
Rue du général Mangin 26, Villers-Cotterêts
hotel-leregent.com

La Couronne
Deze gastenkamers zijn geliefd om de verfijnde ontvangst, de smaakvolle inrichting en het adembenemende uitzicht op de beboste heuvels.
Rue Paul Bazin 1, Saint-Pierre-Aigle
la-couronne.eu

Omringd door het religieuze erfgoed van Soissons
Op een steenworp van de abdij van Saint-Jean-des-Vignes.
Avenue Thiers, Soissons
tourisme-soissons.com

Kant-en-klare weekend-arrangementen op weekend-esprithauts defrance.com

WAAR JE DORST LESSEN?

Le kiosque de Bacchus
Een originele plek, met zijn muren vol boeken die je kunt openslaan terwijl je eet, en een heel gerieflijk terras aan de tuinzijde.
Rue du Général Mangin 12, Villers-Cotterêts
@lekiosquedebacchus

Le Rock n'Food bar
Een glas, een plankje met fijnkost, een concert… Erg gezellig!
Rue Neuve de l'Hôpital, Soissons
@Rock-nFood-Bar

OP SOUVENIRJACHT

In het winkeltje met streekproducten en souvenirs in de toeristische dienst, waar je de befaamde witte bonen van Soissons en veel meer vindt.

KAART: A2

'Ruik de zee en voel de hemel.
Laat je geest en ziel vliegen'

Van Morrison

De grootsheid van de Baai bij zonsondergang

Eén worden met het universum

De Baai van de Somme is niet alleen erkend als Unesco-werelderfgoed, maar geldt ook als een van de mooiste ter wereld, naast de baaien van San Francisco en Ha Long. Een paradijs, en dat op een paar uur rijden van huis. Laat je leiden door gids Maxim en de op yoga geïnspireerde ontspanningsmomenten van Caroline. Adem diep in... en weer uit. Dat het je goeddoet, is wetenschappelijk bewezen.

NOG MEER HARMONIEUZE ERVARINGEN IN GOLF DE BELLE DUNE

Dit golfterrein, in het uitgestrekte duinmassief van Marquenterre, behoort tot de mooiste van Frankrijk. Het domein werd ontworpen door landschapsarchitect Jean-Manuel Rossi en bestaat uit dertig hectare zand en groen. Omdat iedereen weet dat 'schoonheid je goeddoet' is deze vorm van ontspanning een absolute aanrader, met de achttien prachtige holes en de Baai aan de horizon. *'Ons parcours van zes kilometer afleggen, midden in de duinen en de naaldbossen, met fengshui-lijnen en in een rustgevende, sportieve omgeving, zorgt voor een frisse neus en gedeeld plezier, en dat ongeacht het seizoen'*, aldus directeur Eric Balédent. Even offline gaan, frisse lucht inademen, zeg maar detoxen. En na de sport krijg je een mooi bord in restaurant Club House, dat voor iedereen toegankelijk is, uitkijkt over het meer en diverse specialiteiten uit de Baai aanbiedt.

Promenade du Marquenterre - Fort-Mahon-Plage
+33 (0)3 22 23 45 50
www.golfdebelledune.fr

Topidee
EEN REGIONALE GOLFPAS!

Golf! LA ROUTE DES GOLFS

Aan de kust, op het platteland of vlak bij een grote stad: Hauts-de-France is een heerlijk speelterrein met zijn 42 golfbanen. Ontdek de greens met je pas van www.hautsdefrance-golf.com en alles is voorzien, ook voor je medespelers! De route van de golfclubs: www.hautsdefrance-golf.com. Geniet ervan!

Drie weldoeners bij elkaar! Sofrologe Caroline, natuurgids Maxim en 'bloemenkok' Ludovic Dupont.

Een sereen gevoel tot in de toppen van je tenen. Maak je klaar voor een transformatie onder de sterrenhemel die *'zo krachtig is dat er mystieke gedachten in je opkomen'*: bij natuurgids Maxim en sofrologe Caroline leer je te zien zonder te kijken en naar de stilte te luisteren. Ervaren: dat is het sleutelwoord in deze bijzondere natuurlijke omgeving. Helemaal aan het einde van de Rue de la Maye, nadat je twee kilometer lang de moerassen van Crotoy bent gevolgd, kom je aan op een zanderige parkeerplaats, een voorsmaakje van de wandeling, die je geest helemaal tot rust zal brengen. We willen niet melig klinken, maar de hele ervaring wordt pas echt magisch op het moment dat het tij keert, *'wanneer de zee zoetjesaan begint op te komen. Die bijzondere energie stroomt hier twee keer per dag, op het ritme van de getijden. Alsof de baai tot leven komt. Je zult bijzondere klanken horen'*, belooft Maxim. Tijdens de tocht helpt hij ons onszelf terug te vinden, hier, ver weg van de bewoonde wereld. We kunnen tussen de zeehonden en vogels lopen zonder ze te storen en ervaren de pure natuur die we ook zelf, diep vanbinnen, met ons meedragen.

WANDELING? ZEG MAAR SPIRITUELE ERVARING!

We zijn stipt op tijd voor ons vertrek naar het natuurreservaat in de Baai, drieduizend vierkante meter groot en gelegen tussen de Opaalkust en Albastenkust. Een gebied tussen land en zee waar het water en de mens het strand met elkaar delen. We laten Le Crotoy en het vasteland achter ons en lopen (liefst op blote voeten) over deze bodem die zich voortdurend vernieuwt, met de middeleeuwse stad Saint-Valery-sur-Somme voor ons in de verte. *'Al je zintuigen staan op scherp. Hier kom je jezelf tegen. Neem tijd voor jezelf, luister naar het geruis van het water'*, drukt Caroline ons tijdens het sofrologische ontspanningsmoment in dit niemandsland op het hart. Maxim en Caroline vormen echt een magisch duo! Wanneer we helemaal tot rust zijn gekomen en zelfs het idee hebben dat we innerlijk zijn gegroeid, stappen we verder in de richting van de grote, zich verplaatsende zandbanken. Kansen te over om de zoutminnende flora te leren kennen: gewoon even bukken en een stukje plukken. Zeekraal natuurlijk, maar ook de zeeaster die ook wel zulte genoemd wordt, of zelfs obione alias zoutmelde.

FENG SHUI MET DE VOETEN IN HET ZAND

Wanneer de zon ondergaat, lijken we wel reuzen op een stuk land dat in een schilderdoek is veranderd. *'De wind en het water, de twee elementen die het landschap boetseren, geven het geheel een gevoel van feng shui. Een spel van de zee die langzaam opkomt. Kijk naar de schittering op het water en het zand'*, zegt Maxim met een glimlach. Hier stilstaan, op het zachte zand dat een spiegel is geworden, heeft een haast hypnotiserend effect. De subtiele bewegingen van het tij in de maneschijn leiden ons terug naar onze innerlijke wereld. *'Het tij keert. Ga met je voeten in het water staan!'* zegt Maxim uitnodigend. *'Je voelt de aangename aantrekkingskracht van de maan en de zon. Supercool, en dat gebeurt dus twee keer per dag!'* Dit is het hoogtepunt. De golf komt eraan en we zwijgen, want de vogels geven net hun laatste concert van de dag. De wind komt op, de zon gaat slapen. Welkom in deze bijzondere wereld. ■

De Porte Guillaume in Saint-Valery-sur-Somme.

De Spa Samaris

NUTTIGE INFORMATIE

Office de Tourisme de la Baie de Somme
Quai Lejoille,
Saint-Valéry-sur-Somme
+ 33 (0)3 22 24 27 92
tourisme-baiedesomme.fr

WAT TE DOEN IN DE OMGEVING?

Vogelpark van Marquenterre
Met 300 soorten trekvogels.
Chemin des Garennes 25 bis, Saint-Quentin-en-Tourmont
parcdumarquenterre.fr

De Baai van Authie,
het kleine zusje van de Baai van de Somme, een rustige plek waar de natuur nog ongetemd is.

Wandelpad naar de zee
Op 2,5 km van de toegang tot het vogelpark van Marquenterre leidt een bijzondere wandeling van 3,6 km door de duinen naar een adembenemend uitzicht.
Zeker doen: picknicken met lokale producten en samen met je geliefde naar de zee turen.

Fietstocht langs de paden rond de baai
Fietsenverhuur:
Garage St Val: + 33 (0)3 22 60 85 83
Les biclounes du Mini Golf: + 33 (0)3 22 60 80 43
Louez & Roulez: louezroulez.fr

Samaris – spa
Rue des Moulins 214,
Saint-Valéry-sur-Somme
samaris.fr
Een bubbel van genoegen met panoramisch uitzicht over de baai: sauna, hammam, buitenjacuzzi, massages…

Wellness in de Baai van de Somme
www.terreset merveilles-baiedesomme.com
www.yogabaiede somme.com

WAAR ETEN?

Le Jardin
Lokale seizoenskeuken, keuze uit verschillende vegetarische gerechten en speciale bieren.
Rue de la Ferté 37,
Saint-Valéry-sur-Somme
@lejardinsaintvalery

Bellevue
Met uitzicht op de baai.
Prom. Jules Noiret 526, Le Crotoy
bellevuelecrotoy.fr

Auberge de la Louvière
Rue Robinson 27,
Fort-Mahon-Plage
@aubergelalouviere

De foodtruck van Ludovic Dupont
www.lanatureadugout.fr

WAAR OVERNACHTEN?

L'Auberge de la Marine***
Rue Florentin Lefils 1,
Le Crotoy
aubergedelamarine.com

La Femme d'à Côté
Charmante gastenkamers: chic, design en vintage.
Rue du Puits Salé 2,
Saint-Valéry-sur-Somme
auvelocipede.fr

Hôtel Les Corderies ****,
met uitzicht op de baai.
Rue des Moulins 214,
Saint-Valéry-sur-Somme
lescorderies.com

Kant-en-klare weekend-arrangementen op weekend-esprithautsdefrance.com

OP SOUVENIRJACHT

In de boetieks van de rue de la Ferté in Saint-Valéry-sur-Somme:
producten uit de baai zoals zeekraal, lamsoor, duindoorngelei, duindoornsap…

Terre de Louise
Op nr. 7: Boetiekatelier 'made in Baie de Somme'
louisedefente.fr

La Baie des Gourmets
Op nr. 52 :
labaiedesgourmets.fr

Safran de la Baie de Somme,
Ponthoile
safrandelabaie desomme.com

REIZEN EN TOCH DICHT BIJ HUIS BLIJVEN

Dompel je met z’n tweetjes onder in de levenskunst van onze Noord-Franse buren

Strong feelings, feeling strong

HAUTS-DE-FRANCE

De kunst van het goede leven in Monsterole

22 restaurants binnen de stadsmuren

Levensgenieters en lekkerbekken opgelet! Elk restaurant hier is de moeite waard. Zeker als ze een terras of een knusse tuin hebben. Gastronomie, middeleeuwse bouwkunst, fleurige straatjes: het draagt allemaal bij tot de heerlijk gemoedelijke sfeer in de beschutting van de stadsomwalling, vanwaar je uitkijkt over het landschap tot aan zee. Maak kennis met de typische hartelijkheid à la Hauts-de-France.

Alexandre Gauthier.

Kaasspecialist Caseus.

Rue du Clape en Bas

KAART: A2

Maison du Tourisme et du Patrimoine
Rue Pierre Ledent 11/13,
Monsterole
+33 (0)3 21 06 04 27
destination
montreuilsurmer.com

Monsterole heeft als voordeel dat alles er op loopafstand van elkaar ligt. Na een aangename wandeling over de stadsmuren, met uitzicht op de omringende vlaktes, kun je door kleine straatjes en stegen naar de bovenstad lopen. Het hele jaar door gaat het er daar levendig en bedrijvig aan toe, met straattheater, kunstenaarsateliers of lantaarnwandelingen bij nacht... Mensen zijn er gul, makkelijk in de omgang en dol op alles wat maar fantasievol is. De gevels van de statige panden of pas geverfde huisjes zijn nog kleurrijker dan de bloembedden. Sommige herenhuizen staan open voor het publiek, andere zijn omgebouwd tot chambres d'hôtes...
Uit het aanbod van 22 restaurants lichten we er hieronder een aantal uit met een open karakter, waar je niets dan vers van de markt proeft.
Het Château de Monsterole, een smaakvol heringericht voormalig gastenverblijf, is een ware cocon in het groen. Je kunt er eten, wat drinken of je zelfs in de salon installeren om wat te werken... In de elegante bistro staan drie gerechten op het menu, waaronder de verrassende clubsandwich met kreeft, en op de rijkelijk gevulde roltafel met desserts prijkt onder andere een mysterieuze croustillant van chocolade en hazelnoot. De chefs, die alles ter plekke bereiden, laten zich inspireren door de oogst van het seizoen: *'Ze houden van traditie, met hier en daar een kleine toets van elders,'* legt gastvrouw Emilie uit.

Tête-à-tête in Le Douglas.

In een straatje waar graag gefeest wordt, staat Le Pot du Clape, een huis uit 1900 dat onderdak biedt aan een gezellige kroeg waar de stamgasten zich de soep en de quiche uit de houtoven goed laten smaken. Omdat je er zo'n goed gevuld bord krijgt, mag je je restjes meenemen, zodat je nog wat ruimte hebt voor een dessert op grootmoeders wijze. *'Onze gerechten worden op smaak gebracht met een snufje vrolijkheid!'* Restaurant Le Clos des Capucins dankt zijn succes aan de fijne sfeer die Isabelle en Guillaume er samen creëren; ze houden van hun vak, lachen graag en werken met producten van bevriende boeren, vissers of telers uit de buurt. Altijd verrassend en met een gevarieerd menu: gevogelte uit Licques, inktvis uit het Kanaal... Opmerkelijk zijn vooral de brasseriegerechten die Guillaume weet te bereiden met orgaanvlees: *'Het belangrijkste? Dat de klant het naar zijn zin heeft en lekker kan eten! In Monsterole kennen alle chefs elkaar, we werken samen, helpen elkaar en gaan bij elkaar op bezoek: dat is de kracht van deze stad. We leven samen!'*, zegt de chef. ■

In La Grenouillère ZIE JE EEN KUNSTENAAR AAN HET WERK

Dankzij zijn benoeming tot een van de vijftig meest innovatieve chef-koks ter wereld trekt Alexandre Gauthier bezoekers van heinde en verre. Zij wachten rustig hun beurt af, want je moet wel acht maanden van tevoren reserveren om zijn heerlijkheden te mogen proeven. *'Ik sta op de lijst van uitzonderlijk goede adressen, maar blijf bescheiden,'* vertelt de chef. Daarbij deinst hij niet terug voor aparte smaken en gewaagde combinaties van ingrediënten... *'Elk gerecht bevat een stukje van mezelf, omdat het voortkomt uit enerzijds het seizoen en anderzijds mijn stemming van de dag. Ik bedenk mijn creaties helemaal zelf en werk daarvoor samen met lokale leveranciers. De kaart verandert regelmatig, hoewel we de favorieten van onze klanten behouden, zoals de blini's van volle melk met zeekrab of de ravioli van rode biet met gerookte schelvis.'* Maar niet alleen wat je op je bord krijgt is spectaculair: de koks doen hun werk in het zicht van de gasten en leggen daarbij precisie, professionaliteit en diepe concentratie aan de dag. Het geheime recept van deze oude boerderij nabij Monsterole? Alexandre zelf, die de familiezaak heeft overgenomen omdat hij zich helemaal thuis voelt in deze omgeving, waarvan vooral het bijzondere licht en het frisse groen hem altijd weer raakt: *'Deze streek is prachtig en de mensen hebben er een goed hart!'*

La Grenouillère in La Madelaine-sous-Montreuil, met sfeervolle chambres d'hôtes en een kruidentuin.
www.lagrenouillere.fr

Monsterole, officieel een van de lievelingsdorpen van de Fransen, ligt op 15 kilometer van de stranden en badplaatsen aan de Opaalkust. Ideaal om uit te waaien en schaal- en schelpdieren te proeven!

Recept van Guillaume
ROLLADE VAN RAUWE HAM EN VARKENSPOOT

Blancheer de varkenspoten en laat ze vijf uur op een zacht pitje sudderen in een bouillon van wortels, uien, kruidnagels en selderij. Giet af, laat afkoelen en verwijder het bot. Snijd het vlees in stukjes en voeg een garnituur toe van grove mosterd, rode ui, fijngehakte bieslook en kervel, kruiden en zout. Leg de plakken rauwe ham op huishoudfolie en schep het varkenspootmengsel erop. Rol strak op en laat drie uur afkoelen. Zet tien minuten in een hete oven en serveer in flinke plakken.

Le Clos des Capucins. Place du Général de Gaulle 46/48 Monsterole @Le-Clos-des-Capucins

NUTTIGE INFORMATIE

ROMANTISCHE UITSTAPJES

Geniet van het uitzicht tijdens een wandeling van 3 km op **de stadsmuren** van Monsterole. Ontdek **de citadel.** Rue Carnot, Monsterole
musees-montreuilsurmer.fr

WAAR ETEN?

Hier alvast enkele adresjes. Voor meer kun je terecht bij de toeristische dienst.

Le Château de Montreuil
Chaussée des Capucins 4
chateaude montreuil.com

Le Pot du Clape
Supercharmant!
Rue du Clape-en-Bas 17
@potduclape

Crêperie le Clan des Elfes
Rue du Clape-en-Bas 3
creperie-leclandeselfes.fr

KBoss
Place du Général de Gaulle 61
@KBOSS

Bistronome
Rue d'Hérambault 26
restaurant-le-bistronome.fr

Cocquempot
Place de la Poissonnerie 2
lecocquempot restaurant montreuilsurmer.fr

Froggy's Tavern
Place du Général de Gaulle 51 bis
froggystavern.fr

WAAR OVERNACHTEN?

Hôtel Loysel le Gaucher***
Rue Victor Dubourg 15
hotel-loysel-montreuilsurmer.com

Hôtel Best Western L'Hermitage***
Place Gambetta
hermitage-montreuil.com

Maison 76
Rue Pierre Ledent 76
maison76.com

100 % LOKAAL

Deze boerderij-drive-in verlaat je met een mand vol streekproducten.
drive-fermier.fr/montreuillois-62

Markt van Monsterole: elke zaterdagochtend op de Grande Place.

Markt van Etaples-sur-Mer: elke dinsdag- en zaterdagochtend aan de stalletjes in de haven.

Kaasspecialist Caseus
Place du général de Gaulle 14
@fromagerie caseusmontreuil

WAAR JE DORST LESSEN?

Le Douglas
Place du Général de Gaulle 23
@ledouglas montreuil

La Cave de Montreuil
Rue Pierre Ledent 2
lacave demontreuil.com

Les Hauts de Montreuil
Rue Pierre Ledent 17
leshauts demontreuil.fr

OP SOUVENIRJACHT

Kies uit de unieke sieraden van **Paola Fileuse de verre.** Rue du Général Potez 46
@paola.fileusedeverre

Amiens

Ontdekkingen die je een gevoel van eeuwigheid bezorgen

Per elektrische boot tussen hedendaagse kunstwerken.

Vaar met een bootje tussen de bijna duizendjarige drijvende tuinen en verbaas je over de verrassende combinatie met de hedendaagse kunstinstallaties op de eilandjes. Bewonder de lichtshow op de kathedraal, een technologisch hoogstandje voor deze dame van achthonderd jaar oud... Zelfs het vernieuwde museum baadt in een ongeziene, lichte, weldadige sfeer.

Het licht- en klankspektakel Chroma.

Het festival Art & Jardins.

KAART: B3

Office de tourisme d'Amiens Métropole
Place Notre Dame
23, Amiens
+33 (0)3 22 71 60 50
amiens-tourisme.com

Het elektrische bootje glijdt over de vijver van Clermont. De schrille kreet van een waterhoen en het gekef van een meerkoet kunnen de rust op het water nauwelijks verstoren. In dit landschap, gekenmerkt door groenteteelt op drijvende tuinen, de zogenoemde 'Hortillonnages', heerst de natuur. Al sinds de twaalfde eeuw vormen de vierhonderd eilandjes op de driehonderd hectare water een bijzonder universum dat door mensenhanden in het hart van de stad werd aangelegd. De zwarte, vruchtbare grond is uitermate geschikt voor de groenteteelt en leverde Amiens al in de middeleeuwen de mooie bijnaam 'het Venetië van de groenten' op.
Van juni tot oktober zijn deze eilandjes het speelterrein van jonge kunstenaars en tuinarchitecten die hier deelnemen aan het Festival International de Jardins (Internationaal Tuinfestival). In de eenvoudige tuintjes, waar je de geur van basilicum, tijm of rozemarijn opsnuift – aroma's die weleens botsen met die van wilde hop – creëren ze installaties die helemaal in de tijdgeest passen of kunst met groenten die het tuindersverleden van de stad alle eer aandoet. In totaal kun je zo'n vijftig kunstwerken ontdekken vanaf de Port à fumier in Camon of door te voet of met de fiets het jaagpad te volgen. Wat lijkt de dagelijkse sleur hier ver weg... Je begint te mijmeren en denkt na over de problemen van onze tijd, zoals de stijgende zeespiegel...
Driehonderd hectare aan drijvende tuinen die het Ramsar-label, dat Amiens kreeg ter bescherming van deze waterrijke gebieden, meer dan verdienen. Maar de stad doet veel meer dan dit eeuwenoude historisch erfgoed bewaren. Amiens is de op drie na groenste stad van Frankrijk en besteedt veel zorg aan zijn grote voetgangersgebieden en uitgestrekte stadsparken. Als 'Ville Fleurie' (Bloemenstad) pronkt Amiens bovendien met vier bloemen op zijn plaatsnaambordje. De stad geeft de voorkeur aan vaste planten en laat jaarlijks nog zo'n tienduizend struiken aanplanten. Tot zover de omgeving. Zin in een bezoek? Amiens heet je welkom!

DE GROOTSTE GOTISCHE KATHEDRAAL IN DE VIERDE GROENSTE STAD VAN FRANKRIJK

Ze is nooit ver weg en zelfs vanaf het eiland Île aux Fagots zie je haar hoge silhouet dat met de hemel lijkt te versmelten. Al achthonderd jaar waakt de Notre-Dame, die tot Unesco-werelderfgoed werd uitgeroepen, over de stad. De oude stenen dame is een baken in de stad en heeft door de jaren heen verschillende oorlogen, branden en rampen doorstaan. Ook al leed ze schade, toch bleef haar geruststellende en massieve aanwezigheid onveranderd. Ze gaat mee met haar tijd en aarzelt niet om de nieuwste technologieën in te zetten, zowel op zomeravonden als in december,

Het Musée de Picardie.

Het labyrint in de kathedraal.

Driehonderd hectare drijvende tuinen.

wanneer prachtige kleuren de hoofdgevel tot leven brengen. Het licht- en klankspel kreeg de naam Chroma en verhaalt op poëtische wijze de woelige geschiedenis van de kathedraal en de inwoners van de stad. Zo hult het licht het gebouw in blauwe doeken, een verwijzing naar het blauw van Amiens, de kleur waar de stad al in de middeleeuwen beroemd om was. Dankzij het blauwe pigment dat werd gewonnen uit de blaadjes van wede, een minuscuul plantje met gele (!) bloempjes, kende de lakenhandel een grote bloei. In de dertiende eeuw werd het grootste deel van de kathedraal hiermee gefinancierd, zoals blijkt uit verschillende elementen van het stenen bouwwerk.
Is dit dan het blauwe goud van Amiens? We komen het ook tegen op de muren van het Musée de Picardie, dat na een verbouwing van drie jaar onlangs opnieuw zijn deuren heeft geopend. Het paleis annex museum van Napoleon III, het eerste museum van Frankrijk, werd in een modern jasje gestoken, zonder dat aan het monumentale karakter geraakt werd. Het werd uitgebreid, lichter gemaakt, opgefleurd met gedurfde kleuren en staat meer dan ooit open voor de buurt. Een museum op maat van de bezoeker, met de mooiste stukken op ooghoogte. Een chronologisch parcours dompelt je onder in de westerse kunst en laat de schoonheid van de collecties helemaal tot haar recht komen.

ADRESJES WAAR JE DE ECHTE ZIEL VAN AMIENS VINDT

Het blauw van Amiens, dat eeuwenlang in de vergetelheid was geraakt, maakte onlangs een comeback. Aan de oevers van de Somme wordt opnieuw wede geteeld, die de zepen van zeepmakerij Savonnerie des Hauts-de-France in Salouël hun blauwe kleur geeft. Fijn, zo'n luxueuze toets in de badkamer.
Op wandelafstand van de Notre-Dame brengen de macarons van Amiens, van de vermaarde chocolatier Jean Trogneux, je recht naar de zevende hemel. Vlakbij vind je een andere bron van positieve energie: L'Arc en Ciel, de boetiek van de stralende Corinne Rade met een gamma aan weldadige halfedelstenen en mineralen. Zo'n driehonderd meter verderop kom je bij de markthal, La Halle au frais, waar kaasaffineur Julien Planchon je bijzondere kazen van kleine, lokale producenten laat ontdekken, zoals de Tomme au foin, Cœur de Rollot, maroilles en tricorne de Picardie. Tijd om de inwendige mens te versterken! Er is keuze te over, maar de gevulde kool van L'Aubergade, het restaurant van Éric Boutte in Dury, is een lokale specialiteit die je absoluut moet proberen. Ga voor de koffie langs in Le Grenier, een kruising tussen

Koopjes voor locavoren in La Ferme des Hortillonnages.

een café en een antiekzaak vol vintage spullen die je natuurlijk ook kunt kopen. Of wip even binnen bij Le Bouchon, vlak bij het station. Voor het vieruurtje raden we Le Petit Poucet aan (een overdaad aan wit en goud in de Rue de la République) of theesalon Dasi, een elegante en gezellige oase waar niet alleen de uitstekende thee, koffie en gebakjes, maar ook de muziek je volledig tot rust brengen. Wil je Amiens van binnenuit beleven, breng dan zeker een bezoek aan de zaterdagochtendmarkt op de Quai Belu, in de historische wijk van Saint-Leu. En de groenten? Die komen vooral uit de drijvende tuintjes! ■

Vier leuke adresjes om te overnachten op een eiland in het hart van de Hortillonnages.

NUTTIGE INFORMATIE

WAT TE DOEN MET Z'N TWEETJES ?

Festival Art & jardins
In je eigen elektrische bootje.
artetjardins-hdf.com

Musée de Picardie
Rue Puvis de Chavannes 2
@MuseePicardie

Les Hortillonnages
In bootjes met een gids.
hortillonnages-amiens.fr

VLAKBIJ

Huur een boot of fietsen in het **sluiswachtershuis van Ailly-sur-Somme** en ontdek de fietsroute door de vallei van de Somme.
nievresomme-tourisme.fr

Nog meer ideeën in de omgeving > zie pp. 52-53

Macarons van Amiens.

WAAR ETEN?

Le Grenier Café-Brocante
Rue des Cordeliers 9
le-grenier.org

L'Ail des ours
Rue Sire Firmin Leroux 11
@aildesoursamiens

In de wijk Saint-Leu met uitzicht op de kathedraal: **le Quai**
Quai Bélu 13-15
restaurant-lequai.fr

Big Ben, aan de voet van de kathedraal
Rue Cormont 12
restaurant-bigben.fr

La Manufacture
Rue de Metz 5
la-manufacture-amiens.fr

ZIN IN EEN SNACK?

Dasi Frères
Winkel annex bar met tal van koffie- en theesoorten.
Rue de Beauvais 20
@dasifreresofficiel

Le Petit Poucet
Rue de la République 34
le-petit-poucet.fr

WAAR OVERNACHTEN?

In het stadscentrum...
Een charmant hotel in de schaduw van de kathedraal: **Le Prieuré*****
Rue Porion 17
hotel-prieure-amiens.com

Het nieuwe **hôtel ibis Styles Amiens Centre***** aan de voet van de Perret-toren, prachtige kamers!
Rue Lamartine 10
all.accor.com

Hôtel Marotte***
Rue Marotte 3
hotel-marotte.com

Ginkgo Maison d'hôtes
ginkgochambresdhotes.com

...of in het hart van de Hortillonnages

Comme une parenthèse
commeuneparenthese.fr

D'une île à l'autre
duneilealautre.fr

Au jardin sur l'eau
aujardinsurleau.com

Au-delà des Saules
audeladessaules-maisonsdhotes.com

Kant-en-klare weekendarrangementen op weekend-esprithauts defrance.com

OP SOUVENIRJACHT

Macarons van Amiens
trogneux.fr

Ambachtelijke zeep
@savonleculpropre

Kaas
@lafromageriejulienplanchon

Gin en whiskey van Distillerie D'Hautefeuille
distilleriedhautefeuille.com

De drijvende markt van Amiens
In de wijk Saint Leu,
elke zaterdagochtend
van 7 tot 12.30 uur.

La Ferme des Hortillonnages
Bij Marie-Hélène &
Bernard Parmentier.
Rue de l'Agrappin 29, Amiens

WAAR JE DORST LESSEN?

Querelle: querelle.net

Le Lobby: lelobby80.fr

Ô Jardin: o-jardin-amiens.fr

Op de grens met Normandië

Afspraak met gulle tuiniers die je maar al te graag hun beste tips toefluisteren

In en rond Gerberoy, een van de mooiste dorpen van Frankrijk, vind je levendige, tijdloze tuinen, fleurig of net geometrisch, een en al bloemen of met omheinde moestuinen. En die vallen zeker niet uit de toon. Wat hier groeit, is voedsel voor lichaam én geest. Kazen, honing, en daarbovenop vakwerkhuizen en weiden vol appelbomen: dit bocagelandschap heeft heel wat te bieden!

In de tuin van de schilder André Van Beek.

Gerberoy

Brunchen met je geliefde onder een honderdjarige taxusboom.

De fleurige straatjes van Gerberoy kun je het best te voet verkennen. De hele stad is één grote tuin, en je ziet er niet alleen maar rozen. Wanneer je bijvoorbeeld de grote blauwe poort van de Jardin des Ifs ('Taxustuin') binnenloopt en de uitgepuurde vormen van de struiken ziet, waan je je in het paradijs. De taxussen zijn ronduit monumentaal: maar liefst acht meter hoog! Met z'n tweeën waken ze over deze indrukwekkende verzameling groen. Odile Hennebert, voorzitster van de parken en tuinen van Picardië, strooit haar adviezen rijkelijk in het rond. Deze immer opgewekte botanica vertelt je alles over rozenstruiken, permacultuur, zeldzame tuinkruiden en... de beste recepten. Delphine Higonnet, de gelukkige eigenares van het domein, vertelt: *'We hebben een taxus van meer dan driehonderd jaar oud die als "Arbre Remarquable" ("Bijzondere Boom") geklasseerd is. Het is een soort iglo waaronder tien mensen zich kunnen verstoppen. Het lijkt wel een grot van groen, vooral onze Belgische bezoekers zijn er weg van. Daarnaast vind je er een moestuin, deels volgens permacultuur, met kruiden, fruit en bloemen die je ook terugziet in het bistronomisch restaurant (dat is bekroond met een Travelers' Choice Award, nvdr).'* Hier lunch je in de schaduw van de taxussen of in de achttiende-eeuwse salons met houten lambrisering. *'We beloven onze bezoekers "geluk op het platteland"'*, aldus Delphine.

EEN OMMUURDE TUIN MET ITALIAANS AANDOENDE TERRASSEN. ROMANTIEK TEN TOP!

Kunstenaar Henri Le Sidaner richtte hier in 1904 een 'wilde tuin' in die hij vaak schilderde. De 3500 vierkante meter zijn één grote bloemenidylle, net als het huis van de kunstenaar trouwens. Het bezoek begint in een monochrome tuin, een boomgaard die in een witte tuin werd omgetoverd. Daarna volgen de ruïnes van de burcht en tuinen van heel andere aard: een roodroze rozentuin en een geelblauwe tuin waar Le Sidaner graag bij zonsondergang zat te schilderen. Je bewondert er de Ierse taxussen die hij nog heeft geplant, de varens, palmen, witte blauweregens en eeuwenoude haagbeuken, het siersmeedwerk van toen en de serre en Italiaans aandoende terrassen die geïnspireerd zijn op de Borromeïsche Eilanden. *'Niet te missen is de Pacific Dream, een prachtige blauwe roos met viooltjesgeur. Hier vind je dezelfde intimiteit als op de doeken. Het zou absurd zijn om hier iets te veranderen, dat zou neerkomen op verraad,'* benadrukt Dominique le Sidaner. ■

KAART: B4

Office de Tourisme Picardie Verte
Rue du Logis du Roy 20, Gerberoy
+33 (0)3 44 46 32 20
ot.picardieverte.free.fr

Office de Tourisme Beauvais
Rue Beauregard 1, Beauvais
+33 (0)3 44 15 30 30
visitbeauvais.fr

Het echte geluk,

DAAR WETEN TUINIERS ALLES VAN

De autodidactische schilder André Van Beek woont in Saint-Paul, niet ver van Beauvais. Zijn favoriete model? Zijn postimpressionistische tuin. Een Engelse tuin vol felgekleurde bruggetjes over de waterlelies heen. Dit mini-Giverny kun je het best voor de eerste nachtvorst bezoeken, wanneer de reusachtige aantallen dahlia's (maar liefst 1100 stuks) en evenveel asters de ochtendlijke mist nog kleur geven. *'Ik verdeel mijn tijd tussen het onderhoud van de tuin 's morgens en het schilderen na de middag. Ik kan dus altijd bezoekers ontvangen.'* In de Jardin du Brûle, in Herchies, is Didier Bizet het toonbeeld van gastvrijheid en vrijgevigheid: je vertrekt hier pas nadat je talloze adviezen hebt gekregen én zaadjes om thuis te planten. In de tuin vind je 298 tomatenplanten in alle vormen en kleuren, fruitdragende planten waaronder de kiwiplant, aromatische planten zoals oesterblad, maar ook twee wijngaarden met chardonnaydruiven die regelmatig in de prijzen vallen en 300 flessen per jaar opleveren. De gulle persoonlijkheid van deze charmante tuinder maakt integraal deel uit van het bezoek. Terug naar de basis, naar de bron – in deze tijden een meer dan welkome ervaring.

Catherine en Didier Bizet.

NUTTIGE INFORMATIE

WAT TE DOEN IN DE OMGEVING?

Ferme de la Frette
Een ritje per koets.
Rue Agot 15, Frétoy, Gremevillers. abahuchet.fr

Kathedraal van Beauvais
Het hoogste gotische koor ter wereld en een unieke astronomische klok. Rue Saint-Pierre, Beauvais

Un Goût d'Autrefois
Solexverhuur en ritjes in een deux-chevaux.
Place Yvonne Genty 6, Blacourt. ungoutdautrefois.fr

WAAR LUNCHEN?

Atelier Gourmand de Sarah
Heerlijke hartige taarten met biologische streekproducten.
Ruelle St Amant 1, Gerberoy. chez-sarah.com

Jardin des Ifs
Uitbundige plattelandskeuken rondom permacultuur in een tuin.
Impasse du Vidamé 3, Gerberoy
lejardindesifs.com

Aux délices, meester-chocolatier
De 'Délices de la Picardie Verte' en de 'Cailloux des Evoissons' moet je proeven!
Place Barbier 2, Grandvilliers
@Patisserie.Aux.Delices.Versluys

La Table de Laurent
Rue de la Paix 21, Formerie. latabledelaurent.fr

ROMANTISCH OVERNACHTEN

Le Moulin des Forges**
Hier word je in slaap gewiegd door het ruisende water.
Rue du Moulin des Forges 8, Saint-Omer-en-Chaussée
lemoulindesforges.com

Le logis de Gerberoy
In het hart van het dorp. Rue Logis du Roy 4, Gerberoy
lelogisdegerberoy.free.fr

Les Jardins de Beauve
De ideale plek om jezelf wat me-time te gunnen.
Rue de Saint-Samson 13, Héricourt Sur Thérain
jardinsdebeauve.fr

100 % LOKAAL

Ferme de la Chapelle Saint-Jean
100 % Picardische boerenkaaswinkel.
Rue Alexis Maillet Choqueuse 2, Gremevillers
fromagespicards.fr

WAAR JE DORST LESSEN?

Theesalon La Terrasse
Midden in het dorp. Rue du Logis du Roy, Gerberoy

Café des Halles
Vlak bij Gerberoy, in een dorpscentrum met winkels.
Place de la Halle 1, Songeons

Office de tourisme Cœur de Flandre
Afdeling Cassel - Grand' Place 20
+33 (0)3 28 40 52 55
coeurdeflandre.fr

Het toppunt van gastvrijheid

op het dak van Frans-Vlaanderen

'Bergen die men elders heuvels zou noemen...'

Op een hoogte van 176 meter steekt Cassel (Kassel) boven de West-Vlaamse heuvels uit, als een boven de landsgrenzen hangend dakterras. Er gaat een zekere trots van uit... op de molens, de kroegen en de hartelijkheid van de noorderlingen, of op het fietsplezier dat je in deze contreien kunt beleven. Een trots die ons verenigt, want we delen tenslotte eenzelfde cultuur: welkom, broeders en zusters!

Tussen Rodeberg en Zwarteberg waan je je ineens in een waar bergmassief... of in de cultserie *Eigen kweek* van de Belgische openbare omroep VRT. Vanuit de stoeltjeslift Cordoba zie je Lille (Rijsel) en de steenbergen van Lens liggen. *'Bergen die men elders heuvels zou noemen, de Kasselberg, in het Noorden voortgezet door de viervoudige golf van de Katsberg, de Kemmelberg, de Rodeberg en de Zwarteberg, welke laatste ik meer van nabij ken omdat ik daar als kind heb gewoond, verrijzen als bulten op deze lage gebieden'*, schreef Marguerite Yourcenar, die lid was van de Koninklijke Academie van België en in 1980 als eerste vrouw werd toegelaten tot de Académie Française.

Het hoeft helemaal niet te verbazen dat je verwantschap voelt met het 'lievelingsdorp van Frankrijk'! *'Belgen en Nederlanders ontdekken in Kassel het Vlaanderen van weleer'*, stelt Emmanuel de Quillacq. *'Het voelt er vreemd en vertrouwd tegelijk, zoals voor een Fransman die naar Quebec of Louisiana gaat.'* Emmanuel is smoorverliefd op het Vlaamse landschap. De landschapsarchitect heeft bij zijn hoeve op de Wouwenberg een opmerkelijke tuin aangelegd. Tussen de gesnoeide buksen en taxussen is de ruimte nu eens knus als een begijnhof en dan weer weids met uitzicht op de vlaktes. De tuin nodigt uit tot bezinning en... verkenning.

VREUGDE EN HARTELIJKHEID ZIJN AL WAT DE KLOK SLAAT

De met keien geplaveide Grand' Place van Kassel ontvangt je met open armen... Fietstoeristen stappen er af om eindelijk te kunnen genieten van een welverdiend biertje na alle klimpartijen tussen de hopakkers. Tegenover de terrasjes vind je in het Hôtel de la Noble Cour het Musée de Flandre (Museum van Vlaanderen), waar een slim samenspel te zien is van Vlaanderen en al het moois aan beeldende kunst dat de streek te bieden heeft, van vijftiende-eeuwse meesterwerken tot hedendaagse kunst, van de Vlaamse primitieven tot Jan Fabre. Met het hoofd nog in de wolken beginnen we vervolgens aan een wandeling langs de stadsmuren en heuvelopwaarts naar de molen, het symbool van Vlaanderen, met een stop bij estaminet 't Kasteelhof, waar de porties net zo gul zijn als de mensen uit de streek. Het uitzicht over het omringende landschap is er adembenemend, de wegen strekken zich uit als in de Romeinse tijd, toen er een verbinding was tussen Kassel en Bavay, de 'hoofdsteden' van Belgisch Gallië. Prachtige panorama's vind je hier trouwens overal, bij het Kasteelplein, achter de jezuïetenkerk of in de tuin van het Musée de Flandre. Zoals de conservator van het museum, Sandrine Vézilier-Dussart, ons toefluistert: *'Ik prijs me gelukkig met zulke uitzichten om me heen! Iedere ochtend voelt als een nieuw begin van de wereld...'* ■

Op de fiets PITTIGE ROUTES (MAAR NIET TÉ) TUSSEN DE HOPAKKERS

Nee, vlak is het er niet. En toch zijn de golvende landschappen tussen de Katsberg en Kassel een paradijs voor fietsers, dankzij het in Gent bedachte knooppuntennetwerk. Wat een genot om je route te kunnen uitkiezen op basis van je niveau, zonder te verdwalen of jezelf uit te putten! Bij iedere splitsing volg je je eigen parcours, zodat je zorgeloos over de fietspaden en stille landweggetjes kunt rijden. Zo ben je er pas echt helemaal tussenuit.

Makkelijker en handiger kan het haast niet, je hoeft alleen de pijlen en de nummers van de kruispunten te volgen. Overal langs het 830 kilometer lange netwerk van de Vallée de la Lys et Monts des Flandres vind je bovendien officieel erkende Cafés Rando (wandelcafés) waar je welkom bent voor een welverdiende pauze, al dan niet met je eigen picknick. Gegarandeerd genieten!

Routekaart fietsknooppunten te verkrijgen bij de Vlaamse toeristische diensten: € 7.

Zodra het kan, barst het feest weer los!

NUTTIGE INFORMATIE

WAT TE DOEN IN DE OMGEVING?

Musée de Flandre
Grand' Place 26, Kassel
museedeflandre.fr

3 Monts
Honderd jaar oude brouwerij van vader op zoon. Route de la chapelle 121, Saint-Sylvestre-Cappel
3monts.fr

Le jardin du Mont des Récollets
Rondom een authentieke hofstede. Route de Steenvoorde 1936, Kassel
@Jardins-De-La-Ferme-Des-Recollets

Steenmeulen
Route d'Eecke 550, Terdeghem
Hier wordt nog steeds meel gemalen. Het is een plezier om te luisteren naar de molenaar, die ook Nederlands spreekt!
steenmeulen.com

WAAR ETEN?

't Kasteelhof
Gecertificeerde 'Vlaamse estaminet'.
Niet te missen! Rue Saint-Nicolas, Kassel
@Estaminet-Het-Kasteelhof-cassel

Haut bonheur de la table
Met Michelinster. Grand' Place 18, Kassel
hautbonheur delatable.com

Auberge du Noordmeulen
Laat je bedienen door personeel in traditionele kleding. Route de Wormhout 489, Steenvoorde
aubergedu noordmeulen.fr

Auberge du Vert Mont
Honderd procent lokale, experimentele keuken van chef Florent Ladeyn, met uitzicht op het platteland. Rue du Mont Noir 1318, Boeschèpe
vertmont.fr

Les trois moulins
Ouderwetse familiezaak. 'Hier me klappen Vlamsch.' Vlak bij de kerk. Grand' Place 50, Kassel

WAAR OVERNACHTEN?

Belle Hôtel ***
Vlak bij de klokkentoren, restaurants en het museum. Rue de Lille 19, Bailleul
bellehotel.fr

Gîtes du tilleul
Niet ver van de Grand' Place, en je kunt er heen met de fiets, want de gîte maakt deel uit van het netwerk 'Fietsers welkom'. Chemin du Tilleul 35, Kassel
gitesdutilleul.com

Jardin d'hiver
Luxe en absolute klasse in de 'Roze suite', bij een stoffeerder die is uitgeroepen tot 'beste ambachtswerker van Frankrijk'. Rue du Maréchal Foch 45, Kassel

OP SOUVENIRJACHT

Houtsculpturen van **Stéphane Lemaire** Rue Constant Moeneclaey 68, Kassel

De kaas 'Boulet de Cassel' van de **Ferme des templiers** Rue de Staple 1, Oxelaëre
@Ferme-des-templiers

'Voor ons, inwoners van Arras, betekent geluk het beste van jezelf delen'

Gabriel Asseman van *L'Oeuf ou la Poule*

Jean-François Dubois, meester-kaasrijper.

Arras

Vredige stad vol verwennerijen

De pleinen van Arras zijn uniek op de wereld: 155 puntgevels, ondersteund door 345 zuilen die de hemel omkaderen. Hier voel je je goed, in deze sfeer van dolce vita die bewaakt wordt door de reuzen van Arras, het geruststellende riedeltje van het belfort en de inwoners met hun boerenverstand.

NUTTIGE INFORMATIE

WAT TE DOEN MET Z'N TWEETJES?

Bezoek aan de **Boves** (ondergrondse gangen) en het belfort, Place des Héros 4, Arras
De **Wellingtontunnels,** Rue Arthur Delétoille, Arras, carrierewellington.com

Museum voor Schone Kunsten
Rue Paul Doumer 2, Arras @mbaarras

WAAR ETEN?

L'Oeuf ou la Poule
Verse en lokale ingrediënten.
Rue des balances 13, Arras
loeufoulapoule.fr

La signature
Prachtige gewelfde kelder.
Petite rue des Rapporteurs, Arras
@RestaurantLaSignatureArras

Anagram
Grand Place 23, Arras @anagram-restaurant

La table des tours
Bistronomie aan de voet van de abdijtorens.
Rue du Général Barbot 21, Mont-Saint-Eloi
latabledestours.fr

WAAR OVERNACHTEN?

Le Clos Barthélémy
Grande Rue 1, Eterpigny closbarthelemy.fr

L'hôtel particulier Arras
Rue du Péage 8, Arras hotelparticulierarras.com

Mercure Arras ****
Boulevard Carnot 58, Arras all.accor.com

OP SOUVENIRJACHT

Rats d'Arras
'Arras-ratjes', een specialiteit van knapperige praliné omhuld met pure chocolade.

Pâtisserie Thibault
Place des Héros 50, Arras @PatisserieThibaut

Cœur d'Arras
Hartjes van melk- of pure chocolade met sinaasappel.
Jean Trogneux. Place des Héros 66, Arras

Bleu d'Arras
Beschilderd porselein.
Place des Héros 32, Arras aubleudarras.fr

Het boek ***Arras et le Pays d'Artois sous la griffe de Sylvie Facon,*** een uitgave van de toeristische dienst (FR/EN).

100 % LOKAAL

Le Cellier des arcades
Winkel met 650 biersoorten, waarvan meer dan de helft ambachtelijk gebrouwen in Hauts-de-France.
Rue de la Taillerie 8bis, Arras arrasbieres.com

À l'Andouillette d'Arras – Maison Becquart
Een culinair begrip sinds de middeleeuwen.
Rue du Marché au Filé, Arras
@andouilletteArras

Bezoek aan de markt? ZEG MAAR CULTURELE ERVARING!

Van Gent tot Amsterdam en van Brussel tot Antwerpen: marktpleinen maken van oudsher deel uit van onze steden. Het zijn uitgelezen plekken voor feesten, kermissen, bijzondere verlichting en samenkomsten tijdens de eindejaarsperiode. In Arras vind je er een van de mooiste van le Nord. De op de gevels gebeeldhouwde korenhalmen herinneren aan de overvloedige oogsten van de omliggende velden. Op marktdagen, woensdag- en zaterdagochtend, worden de mooiste producten van het land van Artois hier uitgestald: vlees, groenten zoals witlof, en veel meer. Een van de meer dan tweehonderd stalletjes is La Finarde van kaasboer Jean-François Dubois, die kazen uit Noord-Frankrijk, België en Nederland laat rijpen onder de citadel van Vauban. *'Elke kelder en elke kaas heeft zijn eigen specifieke eigenschappen. Ik affineer ze op z'n Frans!'* Zijn tip? Een heel oude Vieux-Lille of zijn Maroilles de garde. Twee specialiteiten met karakter!
La Finarde: *kaasboetiek in de gewelven van de citadel en op zaterdagochtend op de markt van Arras.*
le-fromager-des-chefs.fr

Office de Tourisme Arras Pays d'Artois
Hôtel de Ville, Place des Héros, Arras
+33 (0)3 21 51 26 95
arraspaysdartois.com

Net zoals zijn kip-in-de-pot, die hij vijftien uur laat sudderen, houdt chef Gabriel Asseman van L'Oeuf ou la Poule ervan om de smaken en geuren van Arras te delen. De bieren van het Pays d'Artois strelen je smaakpapillen en de kaart staat vol knipoogjes naar de streek en de markten. Die van Arras, natuurlijk. Op een steenworp vind je de Place des Héros, waar je in een dagdroom terechtkomt: alsof de bars (met oesters, spelletjes, bier...), restaurants en ambachtelijke winkeltjes onder de bogen de rechtstreekse erfgenamen van hun voorgangers uit de middeleeuwen zijn. Op het ritme van de beiaard slenteren we rond en zoeken we een plekje uit op dit plein dat wel één groot terras lijkt en omringd wordt door prachtige huizen. Hup! Tijd om het belfort, Unesco-werelderfgoed en het favoriete monument van de Fransen zelf, te beklimmen. Van daarboven draagt je blik immers ver: je ziet het platteland, de heuvel van Vimy, dat er weer even vredig bij ligt als voor de Eerste Wereldoorlog, en de rivier de Skarpe met haar groene oevers.

ONDER DE STRAATSTENEN GAAN GEHEIMEN SCHUIL!

Achter de flamboyante gotiek van zijn gevel verbergt het stadhuis art-decoschatten én de reuzen van de stad, die je absoluut even gedag moet zeggen. Maar je kunt Arras ook op een heel andere manier ontdekken. Daal in de toeristische dienst twintig meter af en je belandt in de 'Boves' van Arras, krijtgroeves die een labyrint van negentien kilometer vormen. In de Carrière Wellington (waar je ook voor een vip-totaalervaring kunt kiezen) wisten de meer dan twintigduizend soldaten van de Commonwealth zich in de Eerste Wereldoorlog te verschansen tijdens een enorme verrassingsaanval. Iets verderop, in het kruitmagazijn en de natuurlijke grotten van de citadel van Vauban (ook Unesco-werelderfgoed) vind je tegenwoordig een kaasboer die er zijn weergaloze producten laat rijpen. Om ter plaatse te proeven en mee naar huis te nemen *(zie kaderstukje)*! Maar nu flaneren we verder, verdwalen in de steegjes, tussen de herenhuizen, wandelen langs de Sint-Vaastabdij, stappen een restaurant binnen waar alles huisgemaakt is en ontdekken de beroemde andouillette van Arras, een worst van varkensingewanden die in augustus zijn eigen feestdag heeft. We ontdekken een platenhandelaar en zijn vinylcollectie, bezoeken een artisanale brouwerij, een wijnbar, de winkel waar Christelle Perrier het 'Blauw van Arras' op porselein aanbrengt en het atelier van ontwerpster Sylvie Facon, wier jurken, geïnspireerd door de lokale landschappen, een hit zijn op sociale media, tot in Californië toe! Tot slot mag Gabriel Asseman het geheim van Arras onthullen: *'Geluk betekent het beste van jezelf delen.'* ■

De Route du Champagne... maar dan net iets anders!

Ontmoeting met Eric, een even eigenzinnige als veeleisende wijnbouwer

Wist je dat in Hauts-de-France 10 procent van de Franse champagne wordt geproduceerd? In Barzy, op de hellingen van de Marne en niet ver van Château-Thierry, bezoek je de wijnkelders en wijngaarden 'à la hippie-chic', samen met de ambachtelijke producent zelf. Want alleen hier vind je het allerbeste van een van Frankrijks meest voortreffelijke producten. Ideaal voor een tripje met z'n tweetjes.

Maison du Tourisme
Les Portes de la Champagne
Place des Etats-Unis 2,
Château-Thierry
+ 33 (0)3 23 83 51 14
lesportesdelachampagne.com

Daar zitten we dan, in de iconische Combi Volkswagen die mensen compleet anders leerde reizen. Aan het stuur vinden we Éric Lévêque, telg van vijf generaties wijnbouwers, die ons op zijn beurt leerde deze wijnstreek op een compleet andere manier te bezoeken: leuker, eenvoudiger, en vooral meer gericht op de mens achter de champagne. Want vergeet niet dat de productie van champagne in Hauts-de-France in de eerste plaats te danken is aan meer dan achthonderd ambachtelijke wijnboeren!
Het unieke geluid van de oude Volkswagen-motor nodigt uit om het hoofd helemaal leeg te maken en aan boord van deze mooie blauwe Combi de gebaande paden te verlaten. Onze wijnboer annex chauffeur en gids

De wijngaard van Bonneil.

brengt ons in een gezapig tempo naar de eerste plek die hij heeft uitgekozen: de oever van de Marne, met uitzicht over de meanderende rivier en de steile hellingen van Barzy. We voelen onmiddellijk het kalmerende effect van het water. Goed gezien van Éric Lévêque om zijn bezoekers precies hier, in deze weergaloze omgeving, zijn karaktervolle champagne te laten proeven. Ongetwijfeld valt zijn Adret extra brut ook bij jou in de smaak.

ZINTUIGLIJKE ERVARINGEN, ONVERGETELIJKE HERINNERINGEN

Met ons glas in de hand stappen we weer in. Nu brengt Éric ons naar het midden van de wijngaarden. Onderweg bewonderen we dit mekka van de champagne, genieten we van de landschappen en verbazen we ons over dit vintage voertuig dat ons een enorm gevoel van vrijheid geeft: geen gordel, geen elektronische snufjes. In het gehucht met de toepasselijke naam Le Beau Regard, in de loge die onze wijnboer speciaal voor dit doel heeft gerestaureerd, genieten we van een 180°-uitzicht over de wijngaarden. Wat een prachtige verrassing! *'Dit zijn de oude hutjes van de wijnboeren uit de zestiende eeuw. Ze vonden er beschutting, konden er wat eten, even uitrusten...'* We bevinden ons nu op de linkeroever van de Marne, die noordoostelijk georiënteerd is en waar je dus andere wijnen vindt. Een magische plek in een betoverend landschap, ideaal om er de Ubac brut te degusteren, een wijn met een lange nasmaak. Na de initiële sterke indrukken onthult deze cru met roodbruine kleur zijn warme, onweerstaanbare karakter. Emoties gegarandeerd, elke slok opnieuw. *'Met champagne krijgt het leven de allure van een droom'*, schreef de Franse romancier Paul Guth. Geef hem eens ongelijk! ■

Olivier Belin

Neem wat flessen mee naar huis

OM JE VRIENDEN TE IMPONEREN

Bij de toeristische dienst vindt het groeiende aantal Belgische bezoekers diverse kaarten en een reisgids getiteld *Champagne en Vallée de la Marne Ouest* (Champagne in de westelijke Marnevallei). Daarin staan de producenten die aangesloten zijn bij het Réseau Qualité Oenotourisme (Netwerk voor hoogwaardig wijntoerisme) en die vaak ook over het nationale label 'Vignobles & Découvertes' beschikken. Ook aanwezig: een winkelhoekje waar 'Le champagne du moment' in de kijker staat. Zoveel mogelijkheden om een sprankelende ervaring te beleven in de prikkelende Marnevallei in Hauts-de-France.
www.lesportesdelachampagne.com

NUTTIGE INFORMATIE

Champagne Lévêque-Dehan
Rue des Lilas 2, Marcilly
02850 Barzy-sur-Marne
champagne-leveque-dehan.fr

WAT TE DOEN IN DE OMGEVING?

Uitzicht op de wijngaarden:
Mont de Bonneil, Hottée du Diable,
en talloze kastelen:
Fère-en-Tardenois, Condé-en-Brie, Château-Thierry

Fietsverhuur bij PATS in Château-Thierry
asso-pats.fr of bij Sports Passion in Brasles
sportspassion02.fr

WAAR ETEN?

Le Moulin Babet
Aan de voet van de wijngaarden, in de Marne-vallei.
Rue du Moulin Babet 8,
Mézy-Moulins
lemoulinbabet.com

Restaurant de la Vallée
Rue des Dames 2-10,
Brécy
restaurantvallee@gmail.com

L'Adresse Rive Droite
Groot pluspunt: de wijnkaart met meer dan honderd wijnen en champagnes.
Rue Drugeon Lecart 7,
Château-Thierry
@ladresserivedroite

Le Manoir
Route nationale 21,
Romeny-sur-Marne
lemanoir02@outlook.fr

WAAR OVERNACHTEN?

Château de Fère***
Voor wie zich wil laten verwennen.
Route de Fismes,
Fère-en-Tardenois
chateaudefere.com/fr

Best Western Île de France***
In de heuvels. Rue Léon Lhermitte 60,
Château-Thierry
bestwestern.fr

GASTENKAMERS

Château Picheny
Le Haut de Picheny,
Rue du Château 2,
Montlevon
chateaudepicheny.com

In het Château de Montbertoin te Montreuil-aux-Lions > Kant-en-klare weekend-arrangementen op weekend-esprithautsdefrance.com

Nid dans les Bruyères
Origineel overnachten in een boomhut.
Rue du Château 37,
Fère-en-Tardenois
leniddanslesbruyeres.fr

WAAR JE DORST LESSEN?

Fontaine des Sens
Rue Carnot 27,
Château-Thierry
la-fontaine-des-sens.fr

OP SOUVENIRJACHT

Champagne* natuurlijk!
champagnes devignerons.com
(*geniet, maar drink met mate)

Bonbons van meester-chocolatier en banketbakker **Sylvain Chevillotte**
Grande Rue 71,
Château-Thierry
sylvainchevillotte.wordpress.com

SAMEN BEWEGEN...
EN LEKKER LACHEN!

Ervaringen delen met vrienden,
weer actief bezig zijn met je lichaam...
de beste remedie tegen stress!

Staatsbos van Compiègne < Nabij Parijs < Oise

Strong feelings, feeling strong

HAUTS-DE-FRANCE

1 *Trotseer de golven.*

GA SAMEN UIT DE BOL

Trotseer lopend de golven van de Noordzee
3 sublieme ervaringen in Calais

2 *Rijd op de rug van een draak.*

KAART: A1

Office de Tourisme Calais Côte d'Opale
Boulevard
Clémenceau 12, Calais
+33 (0)3 21 96 62 40
calais-cotedopale.nl

Terre des 2 Caps Tourisme
Place de la Mairie, Wissant
terredes2capstourisme.fr

Leve de Opaalkust! 'Longe-côte', wandelen in de branding, is hier ontstaan, dankzij een roeitrainer die een activiteit zocht om 'alle spieren van het lichaam te versterken'. Buik-, borst-, bil-, rugspieren... worden inderdaad stevig aan het werk gezet, om nog maar te zwijgen van de o zo essentiële lachspieren. Op naar Hauts-de-France, waar je deze sport beoefent zoals het hoort: je trotseert de elementen en maakt plezier… Precies wat je nodig hebt!

Beklim de vuurtoren van Calais. **3**

'*Altijd in groep, nooit alleen. Als ik wegglijd, roep ik de anderen. En ik ondersteun hen als het nodig is.*' Zo luidt in een notendop de achterliggende filosofie van deze sporttak. Kenners, nieuwelingen, coaches: voor iedereen gelden dezelfde regels, zodat je je meteen op je gemak voelt. Het is echt dolle pret! En die begint al zodra je het neopreen duikpak aantrekt, een handeling die een lenigheid vereist waarvan je niet wist dat je ze in je had. Daarna vertrek je naar het strand. Er zijn geen woorden om te beschrijven wat zich daar voor je ogen ontvouwt: 'immens' volstaat niet voor het majestueuze zicht tot voorbij de horizon, waar zee en hemel samenvloeien.

HET WATER IS ZO'N 15 GRADEN (HEERLIJK!). OP NAAR BELGIË VIA DE ZEE?

'*Het water komt tot net onder je kin.*' Het principe, dat is nu wel duidelijk, komt neer op wandelen in zee, eventueel met een peddel om makkelijker vooruit te komen. Je kunt natuurlijk ook rennen, achteruitstappen of de polonaise doen. '*Dit is een complete sport die de spieren, het hart en de ademhaling versterkt. In het water kost elke beweging vijf keer meer energie dan op het vasteland. En in de winter stimuleert het koude water de bloedsomloop en krijgt het lichaam een anti-cellulitismassage!*' Dé ultieme argumenten om er gewoon aan te beginnen.

PLEZIER IN CALAIS OP DE RUG VAN EEN INTERACTIEVE DRAAK

De tocht door de golven geeft nog meer prikkels: je springt, krijgt toch wat water binnen (daar krijg je applaus voor) en je ademt zo diep mogelijk in om een maximale hoeveelheid jodium op te nemen, een essentieel element voor ons metabolisme. Wat echt komisch is? Je oriënteren op een punt op het strand en tegen de stroming in wandelen. Je ziet al snel dat je ondanks al je inspanningen (500 kcal per uur) echt niet vooruitkomt! Op de terugweg voelen je gewrichten al wat soepeler aan, een prettige gewaarwording. Je kunt aan longe-côte doen in Wissant, Duinkerken, Mers-les-Bains, Fort-Mahon-Plage... Trek je naar Calais, dan kunnen de kinderen achteraf nog wat langs de waterkant struinen op de rug van een enorme draak. Volstrekt veilig en spanning verzekerd! Zeker omdat de grote hagedisachtige vergezeld wordt door een leguaan, ook al zo'n enorm schepsel, die de kinderen zelf kunnen besturen. En daarna? Misschien wel een heerlijk hapje op de dijk, zodat je even kunt bijkomen voordat je de belforttoren beklimt, vanwaar je de Engelse kust en het komen en gaan van de ferry's kunt bewonderen. ■

NUTTIGE INFORMATIE

WAT TE DOEN IN DE OMGEVING?

Longe-côte (wandelen in de branding)
Rue des Flobarts, Wissant
ecolekitesurfwissant.fr

In door de branding lopen kan ook in Duinkerken:
www.opalelongecote.fr

Tocht op de rug van een draak
in Calais (gratis onder de 4 jaar).
compagniedudragon.com

Een vuurtoren beklimmen
pharedecalais.com

La Cité de la Dentelle et de la Mode
Kant- en modemuseum.
Quai du Commerce 135, Calais
cite-dentelle.fr

Een heerlijke fietstocht maken
Met de fiets via de Vélomaritime naar de kliffen van Les Caps? Moet kunnen!
lavelomaritime.nl

Verhuur van allerlei soorten fietsen:
Opale Vélo Services
Boulevard Léon Gambetta 152, Calais
opaleveloservices.fr

Les vélos de Nico
Rue Alphonse Daudet, Wissant
velo-wissant.com

Nog meer ideeën in de omgeving > zie pp. 10-11

WAAR ETEN MET HET HELE GEZIN?

Le Tripot des Baraques
Estaminet.
Route nationale RD940
156b, Blériot-Plage
letripotdesbaraques.fr

Le point gourmand
Delicatessenwinkel in het stadscentrum waar je ook kunt lunchen.
Boulevard Lafayette 105, Calais
@lepointgourmandcalais

Le Chill
Brasserie-bar-lounge.
Place d'Armes 3, Calais
@LeChillCalais

L'antre du dragon
Plancha, pannenkoeken, ontbijt…
Avenue Winston Churchill 201, Calais
compagniedudragon.com/sur-place/restaurant-bar

100 % LOKAAL

Boulangerie pâtisserie Dejonghe
Meermaals bekroond! Het adres bij uitstek voor de lokale lekkernij 'Le Calais'.
Route d'Andrés 51,
Les Attaques
@Boulangerie-patisserie-Dejonghe

WAAR OVERNACHTEN?

L'Escale ***
Familiehotel-restaurant bij Cap Blanc-Nez.
Rue de la Mer 4, Escalles
www.hotel-lescale.com

Holiday Inn Coquelles****
Avenue Charles de Gaulle 2099, Coquelles
ihg.com

Camping du Fort Lapin***
Tussen Calais, Sangatte en Blériot Plage.
Route nationale,
62231 Sangatte
camping-du-fort-lapin.fr

OP SOUVENIRJACHT

La Folle Adresse
Conceptstore met mooie hebbedingen.
Rue Carnot 10, Wimereux
lafolleadresse.com

Uitdaging voor fietsfanaten

Van de streek rond Maroilles tot het verdwenen dorp Craonne

In samenwerking met Stéphane Ros, kunsthistoricus

Na de kaasdegustatie leidt de weg langs... een meer!

Geen zin in een overvol strand waar je over de koppen kunt lopen? Spring dan op de fiets en rijd ver weg van de hordes toeristen. Er loopt een verrassende Europese route door Frankrijk (helemaal tot Compostela, als je kuiten dat aankunnen). Ze doorkruist allerlei streken met een bewogen geschiedenis, waar het nu weer rustig toeven is. Een lesje in veerkracht, op de trappers.

Op zijn reis door België en Frankrijk besloot schrijver Robert Louis Stevenson de rivieren te volgen van Antwerpen tot Compiègne. Hij was er danig van onder de indruk. In zijn boek *An Inland Voyage* (Reis door het binnenland) uit 1876 beschrijft hij de landschappen en de poëtische rust van de voortkabbelende tijd. De Samber, de Oise en de Ton kun je vandaag natuurlijk nog steeds afvaren, maar ook wanneer je de fietsroutes en groene paden volgt die zich door het platteland slingeren, treed je in de voetsporen van de auteur van *Schateiland*. Je kunt in België vertrekken of zelfs in Duitsland, via de route EuroVelo 3, ook bekend als de 'Pelgrimsroute'. Geniet met volle teugen van het landschap tijdens de avontuurlijke rit naar Maroilles. Je bereikt het dorp via een route dwars door het bocagelandschap van de Avesnois: een mozaïek van waterlopen, hagen en weiden. Let in het voorbijrijden zeker op de details in blauwe steen en de ornamenten van gekleurd glas die de daken sieren. In Maroilles staat de ruisende watermolen van de oude abdij je al op te wachten. In dit betoverende kader doe je je na de zware fietstocht tegoed aan... kaas natuurlijk!

De begeerde streek rond Thiérache lag lange tijd op de grens tussen Frankrijk en de Spaanse Nederlanden. Daarom vind je hier maar liefst zestig vestingkerken. Die van Plomion, bij Vervins, heeft veel weg van een fort: een hoge vierkante donjon geflankeerd door twee cilindrische torens vol schietgaten. Drie kilometer oostelijker ligt de kerk van Jeantes, waar een origineel fresco van Charles Eyck blijk geeft van de vriendschap tussen de priester en de schilder, allebei Nederlanders. Combineer EuroVelo 3 en V30 en je rijdt zo naar het onmetelijke meer van Ailette. De route brengt je naar de immense vlakte van de Aisne, die uitkomt in Laon. De citadel van die stad zie je al van ver uit het landschap oprijzen.

LAON: STEVIGE KLIM, PRACHTIG PANORAMA ALS BELONING

Het onneembare fort van Laon is gebouwd op een sikkelvormige rots. De oude stadskern ligt achter de omwallingen verscholen en is alleen bereikbaar via steile paadjes, de zogenaamde 'grimpettes'. Vanaf de belvedère van het justitiepaleis ontvouwt zich een prachtig panorama, dat je ook kunt bewonderen vanaf de kathedraal op de heuveltop, een vroeggotische parel. De binnenstad telt een overvloed aan middeleeuwse schatten, zoals de twaalfde-eeuwse Tempeliërskapel en talloze oude kelders. Die werden in de kalksteen uitgehouwen en bevinden zich dus boven het niveau van de vlakte. Ook wonderbaarlijk is dat je er fossielen vindt... van zeedieren!

We zetten koers naar het zuiden. Het meer van Ailette, met zijn vele trekvogels, is een ideale plek om even helemaal op te gaan in de rust en de stilte, voordat je de tocht naar Craonne en de Chemin des Dames onderneemt.

OP WEG LANGS DE INMIDDELS WEER VREDIGE HEUVELS

Wanneer je nog hoger klimt, naar het plateau van Californie, valt in de schaduw van de grote naaldbomen de plotselinge rust op. Onvoorstelbaar dat hier een van de gruwelijkste veldslagen van de Groote Oorlog plaatsvond. Het oude dorp Craonne werd daarbij volledig van de kaart geveegd. Het terrein doet nu dienst als internationaal arboretum, maar de gevechten hebben toch hun sporen nagelaten. Zonnestralen zoeken tussen de takken hun weg naar beneden en stuiten op de pokdalige bodem, die getuigt van de stortvloed aan staal die hier neerkwam. ■

Office de Tourisme Sambre-Avesnois
Place Vauban, Maubeuge
+33 (0)3 27 62 11 93
partagetonsecret.com

Office de Tourisme Thiérache
Avenue du Préau 7, Vervins
+33 (0)3 23 91 30 10
tourisme-thierache.fr

Office de Tourisme du Pays de Laon
Place du Parvis Gaultier de Mortagne, Laon
+33 (0)3 23 20 28 62
tourisme-paysdelaon.com

Abdij van Saint-Michel en Thiérache

Franser kan niet

EXOTISCHE RALLY IN EEN DEUX-CHEVAUX

Het Domaine de Blangy ligt dicht bij de Belgische grens, midden in het bos van Saint-Michel, in Hirson. Deze tussenstop op de EuroVelo 3 wordt omringd door natuur. Je kunt er kanoën, zwemmen, boogschieten… of in een deux-chevaux van Rétroscapade een rally rijden over de wegen van Thiérache. Een van de routes volgt, in de vorm van een erg originele speurtocht, de binnenwegen naar de voormalige douanepost van Courquain, tussen Frankrijk en België, waar de film *Rien à déclarer* werd gedraaid. Hier ontdek je een cultureel en gastronomisch patrimonium over de grenzen heen, en kun je natuurlijk ook de kazen en bieren van Chimay degusteren. *'Met een deux-chevaux rijden is in de eerste plaats een echt avontuur'*, zegt manager Maxime Dequecker. *'Op de kleine wegen schakel je letterlijk een versnelling terug. Je verlaat de dagelijkse drukte en reist door de tijd, naar een periode waarin je met vijftig kilometer per uur de tijd had om rond te kijken en te genieten.'*
www.retroscapade.com

HAUTS-DE-FRANCE: BOUWEN AAN DE TOEKOMST MET 15 VREDESTUINEN

In Craonne, op het pad dat naar de kerk van het verdwenen dorp leidde, wordt het leed voelbaar, zoals overal aan de voormalige frontlinie. Het is geen toeval dat het idee om de vrede te vieren hier is ontstaan, in een streek die tijdens de vier oorlogsjaren erg zwaar getroffen werd. Deze inspirerende plek toont de moed die nodig is om weer overeind te komen. De 'Jardins de la Paix' (Tuinen van de vrede) huldigen die gedachte. Beeldend kunstenaars, architecten en tuinarchitecten uit de 36 oorlogvoerende naties gaven de belangrijke herdenkingsplaatsen van de Groote Oorlog mee vorm. Een Jardin de la Paix *'vormt een tegenwicht van rust tegen de hevigheid van de gevechten'*, aldus Gilbert Fillinger, directeur van Arts & Jardins Hauts-de-France. De alomtegenwoordige witte bloemen verwijzen naar de witte vlag en zijn een ode aan de kracht van internationale samenwerking en broederschap. Een universele boodschap.

Laon : een kathedraal op een bergtop.

Broodje met maroilleskaas voor de brunch

Ingrediënten: *Frans brood, dikke verse room, in reepjes gesneden ham en maroilleskaas.*

Bereiding: *Snijd het brood in plakken, besmeer met de verse room en strooi er peper over. Verdeel de reepjes ham erover, bedek met sneetjes maroilles en laat 5 minuten grillen in de oven.*

Laon : ondergrondse gangen op hoogte!

Een potje golfen met vrienden aan de rand van het meer.

LA ROUTE DES GOLFS

NUTTIGE INFORMATIE

WAT TE DOEN IN DE OMGEVING?

Abdij van Saint-Michel en Thiérache
Rue du Chamiteau 8,
Saint-Michel

Vestingkerk van Jeantes
Van de 67 vestingkerken in de streek heeft deze iets extra's: een fresco van Charles Eyck.

Musée du Verre
Glasmuseum, met souvenirwinkel.
Rue du Général de Gaulle 76, Sars-Poteries
@musverre

Een regionale golfpas
www.hautsdefrance-golf.com

WAAR ETEN?

L'Ermite
Bij Gretha en Franck, een stel Nederlanders die hun hart hebben verpand aan de Thiérache.
Fietsverhuur (lid van het netwerk 'Fietsers welkom').
Rue de l'Abreuvoir 2, Saint-Algis
lermite.com

Le Huteau
Vlak naast de vestingkerk van het dorp.
Place de l'Eglise 21, Plomion
restaurantlehuteau.fr

Les Temps Gourmands
Gastronomische keuken in een gerenoveerde boerderij.
Route de Fourmies 70, Mondrepuis
lestempsgourmands.fr

Aux Berges de Sambre
In het geboortehuis van kunstenaar Felix Del Marle.
Grande Rue 119,
Pont-sur-Sambre
@Aux-Berges-de-Sambre

WAAR OVERNACHTEN?

Le Domaine de Blangy, camping***
Met fietsverhuur.
Route d'Anor d'en Haut, Hirson
domainedeblangy.com

Gîte met privé-spa Ô Sparadis
Rue du Faux 360, Maroilles
osparadis-maroilles.fr

Les Charmilles de Mormal, Hotel***
Rue des Etoquies 34A, Landrecies
charmillesdemormal.com

WAAR JE DORST LESSEN?

Estaminet chez Marc
Marc Jansen, van Nederlandse komaf, heeft een kaart met meer dan tachtig biersoorten en wijnen.
Het estaminet staat in de 'estaminettenbijbel' 2020.
Rue du Moulin 1, Englancourt
chezmarc.net

La Vie Sauvage
Langs de gemarkeerde wandelroute. Café, bibliotheek en kruidenier in één.
Place 6, Eppe-Sauvage
lavie-sauvage.fr

OP SOUVENIRJACHT

Kaaswinkel Lait 2 Fermes
Rue de la Hérie 2, Eparcy
@Fromagerie-Lait-2-Fermes

Les copains d'Thiérache
Place Victor Hugo 7, Hirson
@copainsthierache

Een feest voor de kinderen

Ongewone emoties op grote hoogte

Klimpartij op de hoogste steenbergen van Europa

KAART: C2

Office de tourisme Lens-Liévin
Place Jean Jaurès 16, Lens
+33 (0)3 21 67 66 66
tourisme-lenslievin.fr

Office de tourisme Béthune-Bruay, Artois Lys Romane
Rue Aristide Briand 3, Béthune +33 (0)3 21 52 50 00
Place Roger Salengro 4, Lillers +33 (0)3 21 25 26 71
tourisme-bethune-bruay.fr

'Vanaf de top van deze deze piramides kijken drie eeuwen op u neer...' Deze trotse napoleontische uitspraak vormt de inspiratie voor deze wandeling. Want om echt een goed beeld te krijgen van deze mijnwerkersstreek die eeuwenlang verantwoordelijk was voor economische bloei van Frankrijk, moet je de hoogte in... Al was het maar om beter tot je door te laten dringen voor hoeveel hard werk en zelfopoffering deze zwarte bergen staan. Trek onderweg je schoenen even uit: de grond voelt er nog steeds warm aan!

De twee enorme kegels steken met hun 186 meter overal bovenuit... Vanaf 1891 werden er kolen gedolven uit de mijn n° 11-19. En zo kreeg de streek er in 1986, toen de exploitatie werd stilgelegd, twee kleine bergen bij. Als je de pijlen naar boven volgt, zie je dat de steenberg langzaamaan wordt ingenomen door pionierbegroeiing: berken aan de voet, en hogerop planten als sint-janskruid, slangenkruid of reseda, die de zwarte hellingen stukje bij beetje groen kleuren. Je loopt namelijk over schist (een metamorf gesteente) die nog actief is. Hoewel er op de top soms een stevige en frisse wind staat, kun je op sommige plekken voelen dat de aarde lauwwarm is als je je hand erop legt. De steenkool smeult nog en geeft warmte af. Vandaar de thermofiele, haast mediterrane vegetatie. Op een andere steenberg in de buurt – in Haillicourt, vlak bij Béthune – is zelfs een wijngaard aangelegd omdat de wijnstokken het er dankzij de warmte zo goed doen. Niets mooiers dus dan een flesje 'Noorderwijn' uit je knapzak halen voor een spontane picknick 'in het zwart'. Met een plak Potjevleesch, een plaatselijk biertje, chuques (karamelsnoepjes!) en andere lokale lekkernijen erbij kun je daar in de hoogte op en top genieten van het uitzicht rondom, tot wel dertig kilometer in de verte!

HET LOUVRE-MUSEUM TUSSEN DE MIJNWERKERSHUISJES

Na onze wandeling gaan we op weg naar het Louvre-Lens, gelegen op de plek van een vroegere mijngroeve. Denk aan straten met bakstenen rijtjeshuizen, een heerlijk en overvloedig maal met lokale specialiteiten voor het hele gezin in de Rue Paul-Bert, en dan een rustige wandeling – zonder hellingen! – door een nieuw aangelegd park naar het museum, ontworpen door Kazuyo Sejima en Ryue Nishizawa. De Galerie du Temps ('tijdgalerij') is altijd een succes. Je krijgt er een mooi overzicht van de kunst door de tijden heen, met toegankelijke uitleg erbij. Doe rustig aan en blijf staan bij wat je raakt. Precies zoals kunst bedoeld is. Leg dit ook zo uit aan de kinderen! ■
www.tourisme-lenslievin.fr

In de Galerie du Temps (gratis) van het Louvre-Lens.

CPIE CHAÎNE DES TERRILS
Organiseert natuuruitstapjes voor klein en groot op de slakkenbergen.
chainedesterrils.eu

Superleuk!

STEENBERGEN ALS SPEELTERREIN

In het pretpark van Olhain is de vierseizoenen-rodelbaan een feest voor kinderen. De slee op rails roetsjt met 35 kilometer per uur door de bochten en over de 'waves' van een wel duizend meter lange baan! Kleintjes vanaf 3 jaar mogen het samen met jou beleven, kinderen vanaf 10 jaar kun je met een gerust hart alleen laten rodelen. Verder is er nog het nettenparcours, met zijn oppervlakte van 3300 vierkante meter het grootste ter wereld en de attractie bij uitstek voor wie altijd al een Marsupilami wilde zijn. Je kunt zelfs overnachten in hangende cocons. In Bruay ervaar je in het Cité des Électriciens het leven in een mijnwerkersbuurt: je kunt er eten als een kompel bij Carin Gourmand, een duik nemen in het indrukwekkende art-decozwembad Salengro of je onderdompelen in de gemoedelijke sfeer van het Bookkafé.

Een spannende rit in de bobslee.

parcdolhain.fr
citedeselectriciens.fr

Zwembad Salengro: Rue Augustin Caron 716, Bruay.

Slapen in de grootste hangmatten van Europa.

NUTTIGE INFORMATIE

WAT TE DOEN IN DE OMGEVING?

Louvre-Lens
Rue Paul Bert 99, Lens
louvrelens.fr

Netwerk van fietsknooppunten 'Vallée de la Lys et Monts de Flandre'.
Kaart verkrijgbaar bij de toeristische dienst van Béthune-Bruay, Artois Lys Romane

Skipiste van Loisinord
Avenue du Lac in Nœux-les-Mines.
Afdaling van 320 meter over een voormalige steenberg.
@LoisinordStadeDeGlisse

WAAR ETEN MET HET HELE GEZIN?

Le Galibot
Laagdrempelige gastronomie.
Rue Bruyère 2, Lens (tegenover het Louvre-Lens)
restaurantgalibot.com

Brasserie Saint-Théodore
Rue Paul Bert 238, Lens (op een steenworp van het Louvre-Lens)
@saintheodore

Al'Fosse 7
Restaurant annex mijnmuseum.
Boulevard Henri Martel 94, Avion
alfosse7.fr

La Taverne du Moulin
Streekgerechten aan de voorde (doorwaadbare plaats) van Caucourt.
Rue du Moulin, Caucourt
@La-Taverne-Du-Moulin

WAAR OVERNACHTEN MET HET HELE GEZIN?

De eco-gîtes van l'École Buissonnière
Square Noguères 4, Lens (onder aan de steenberg)
gite-lens.fr

De Nids d'îles (eilandnesten) in het Parc d'Olhain
Origineel en om je even helemaal ergens anders te voelen.
Rue de Rebreuve in Mainsnil-les-Ruitz
parcdolhain.fr

L'Hôtel Louvre-Lens****
Viersterrenhotel in een mijnwerkersbuurt.
Rue Paul Bert 168, Lens (tegenover het Louvre-Lens – elektrische huurfietsen beschikbaar)
hotel-louvre-lens.com

Les Sables de la Fontaine
Gastenkamers op een stille, groene en aangename plek aan de rand van een moerasgebied.Rue Fontaine 40, Annequin
les-sables-de-la-fontaine.fr

Kant-en-klare weekendarrangementen op weekend-esprithautsdefrance.com

OP SOUVENIRJACHT

Souvenirs van het Louvre-Lens zoals geurkaarsen, grappige gadgets... zijn verkrijgbaar bij de toeristische diensten en in de museumshop van het Louvre-Lens.

Musée d'Art Moderne < Villeneuve d'Ascq < Lille/Rijsel

INSPIRATIE OPDOEN...

"Kunst wast de ziel schoon van het stof van het dagelijks leven"

PABLO PICASSO

Strong feelings, feeling strong

HAUTS-DE-FRANCE

Een feest voor de kinderen

Lille en omgeving

Ontdek de stad tijdens een weekendtripje vol kinderpret

Zin om er even tussenuit te gaan met het hele gezin, naar een verrassende en bruisende plek, liefst niet te ver weg? Dan zijn Lille en omgeving de place to be! Lille staat voor leerzame spelactiviteiten, samen sporten, gezond eten, je zinnen verzetten... Niets beters om je batterij op te laden dan plezier beleven met elkaar!

En als we het eerst de kleintjes eens naar hun zin maakten? Vanaf zes jaar kunnen zij ontdekken hoe leuk het is om te varen op de Deule in het park van de Citadel van Lille. Bij Marin d'eau douce (marindeaudouce.fr) mogen ze in een elektrisch bootje stappen en onder begeleiding matroosje spelen, met als beloning een 'echt' scheepsmaatdiploma! Iets verderop bij de Pont de la Citadelle kun je bij Le Grand (legrandhuit.eu/nl) acht rondleidingen op de fiets of tandem door Lille boeken. Iedere vrijdag, zaterdag en zondag om tien uur 's morgens worden de rondleidingen in het Nederlands aangeboden.
En wat nog leuker is? Er zijn ook rondleidingen op een step mogelijk in het Nederlands, mits van tevoren geboekt en voor minimaal vijf deelnemers. Super toch?

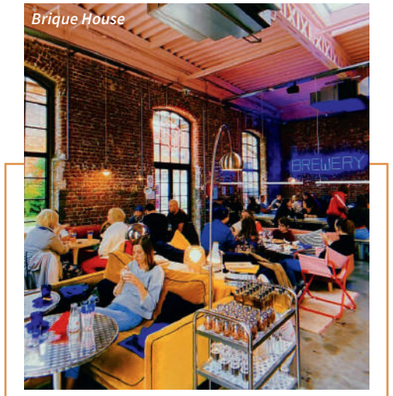

EEN MUSEUM MET EEN COLLECTIE MAQUETTES, MAAR OOK EEN MET EEN INGANG BIJ DE DOUCHES 😯

De kids houden van maquettes? Op naar de reliëfplannen van het Palais des Beaux-Arts de Lille (pba.lille.fr/nl), waar kinderen dankzij speciale opstapjes prima zicht hebben op de veertien houten miniatuursteden uit de achttiende eeuw, waaronder zeven Belgische steden maar ook Maastricht. Zoek samen naar dingen die jullie herkennen! Laat je daarna verrassen bij het La Piscine, het museum voor kunst en industrie van Roubaix (roubaix-lapiscine.com/nl), waar je gek genoeg via de douche naar binnen gaat. Zes- tot twaalfjarigen kunnen de collectie verkennen met behulp van een interactieve tablet, in het Nederlands natuurlijk. Het Musée d'Art Moderne van Villeneuve-d'Ascq

'Les merveilleux de Fred': smullen met de hele familie

Brique House

Laat je verrassen door

DE PLAATSELIJKE BIERTJES

De stad Lille en bierbrouwers kennen een lange gedeelde geschiedenis. Hier wordt al meer dan duizend jaar bier gemaakt, en toch blijven de brouwers vernieuwen! Zo brengt Maison DB (*maison-db.com*) luxebiertjes op de markt uit hun brouwerij in Roubaix. Belgian Ale bijvoorbeeld, met een stevig karakter en spannende namen als Punition, Récidive of Confession. Duivels lekker!
En vlak bij Lille, in Saint-André, is Brique House (*briquehouse.fr*) dé hotspot voor liefhebbers van innovatief bier. In een voormalige spinnerij brouwt deze participatieve en creatieve stadsbrouwerij ter plekke haar gerstenat. Om lekker van te genieten met een hotdog erbij in de ongedwongen sfeer van de gelagzaal, of in de tuin als het weer het toelaat. Tot slot is L'Échappée Bière (*echappee-biere.fr*) het eerste bureau voor biertoerisme in Frankrijk en België; het biedt wandelzoektochten, beginnersworkshops, proeverijen en rondleidingen door brouwerijen of langs historische bierplekken aan.

Le peuple René *van Hervé Dirosa. Streetartroute:* ***nl.lilletourisme.com****.*

(musee-lam.fr/nl) is vervolgens dé plek voor kinderen om kennis te maken met art brut, waarvan het museum wel vijfduizend werken heeft! Totempalen, rare voorwerpen, werken gemaakt van gerecyclede materialen, vreemde werelden: art brut is heel toegankelijk voor ze. Bovendien zijn de teksten in de zalen ook in het Nederlands vertaald.
Bij het verlaten van het museum kun je het groen in en je uitleven in het Héron-park van wel meer dan honderd hectare. Er is een boomgaard, een vogelreservaat, een aaneenschakeling van meren (echt waar!) en een gezellig eetcafé bij cultureel centrum Quanta (quanta.asso.fr): kortom, genoeg vermaak. Héron is het grootste park van Lille en omgeving!
Een andere bijzondere buitenplek is het Mosaïc-park in Houplin-Ancoisne (enm.lillemetropole.fr/parcs/mosaic). In de tien tuinen daar, allemaal geïnspireerd op de verschillende culturen die zich in de regio hebben gevestigd, vind je kunstinstallaties, spelletjes, dieren, een doolhof, hangmatten, relaxplekken en een restaurant in een serre. Apart en uniek!

HOOGSTE TIJD VOOR WAT LEKKERS (EN LEUKS)

Voor een welverdiende versnapering gaan we terug naar het centrum van Lille, naar patisserie Meert (meert.fr), waar de kindjes die lief zijn geweest een beroemde wafel met Madagaskar-vanille mogen. En dat is smullen geblazen! Generaal De Gaulle was er al dol op, dat je het maar weet.
Of steek anders de Grand-Place over naar Café Méo voor een warme chocolademelk met een merveilleux van Fred (auxmerveilleux.com): een schuimtaartje met chocoladeslagroom en purechocoladeschaafsel.
En dan naar het belfort van het stadhuis! Maar niet zonder tussenstop bij het station Saint-Sauveur met zijn monumentale muurschildering van kunstenaar Hervé di Rosa, *Le Peuple René*: een hele groep lachende kinderen met grote rode monden. Lieve cyclopen waar je vrolijk van wordt en die meteen door heel streetartminnend Lille in de armen werden gesloten. Eenmaal in het belfort zullen de kinderen het geweldig vinden om naar de top te gaan, vooral met de lift. Van daarboven ziet Lille er ineens uit als een stadsmaquette! ■

KAART: C2

Office de Tourisme de Lille (Rijsel)
Palais Rihour -
Place Rihour
contact@lilletourism.com
+33 (0)3 59 57 94 00
lilletourism.com

QUALITYTIME VOOR MOEDER EN DOCHTER: *shoppen!*

De oude binnenstad Vieux-Lille is een waar winkelparadijs. Voor woonspullen moet je bijvoorbeeld bij Summer Camp (*summer-camp-home.com*) in de Rue Bartholomé Masurel zijn, een winkel waar het net zo heerlijk toeven is als tussen zijn in de streek geweven linnengoed in zachte kleuren. Of ga naar Momentum (*momentum-store.com*), in de Rue des Trois Mollettes, een concept-store voor designmeubels en decoratie, met vooral Scandinavische merken en ontwerpers uit Lille. Een fijne koffiepauze houd je in het Atrium van het Palais des Beaux-Arts, dat baadt in het licht en dus ideaal is voor een energieboost! Iets verder weg is de stad Roubaix, met zijn 170 fabriekswinkels eveneens een walhalla voor fashionista's. L'Usine (*www.usineroubaix.fr*), in een voormalige textielfabriek, biedt onderdak aan ruim 200 merken uit binnen- en buitenland die oude collecties aanbieden tegen aantrekkelijke prijzen. En McArthurGlen (*www.mcarthurglen.com*) is een openluchtwinkelcentrum met nog eens 75 outlets!

Mademoiselle Chapeaux, Rue Masurel 12

La Chambre aux Confitures, Rue Esquermoise 12

Zinnenprikkelend bezoek aan een museum in een voormalig zwembad.

Jardin Mosaïc > @mosaicjardindescultures

Rondvaart met de familie op de Deûle.

NUTTIGE INFORMATIE

WAT TE DOEN IN EN ROND RIJSEL?

De braderie in het eerste weekend van september.

Bezoek alle **musea** voordelig met een City Pass (van 24, 48 of 72 uur).
lilletourism.com

Beklim het **belfort** van het stadhuis.

Forum des Sciences
Place de l'Hôtel de ville 1,
Villeneuve-d'Ascq
forumdepartemental
dessciences.fr

Bezoek de **brouwerij Gobrecht**.
Rue Frédéric Mottez 35, Rijsel
brasseriegobrecht.fr

Huur een fiets bij Le Grand Huit.
Pont de la Citadelle, Rijsel
legrandhuit.eu

WAAR ETEN MET HET HELE GEZIN?

Le Barbier qui fume
Rue de la Monnaie 69, Rijsel
lebarbierquifume.fr

Le Barbue d'Anvers
Rue Saint-Etienne 1, Rijsel
lebarbuedanvers.fr

Wallys Coffee
De kids zullen in de wolken zijn!
Rue du Molinel 133, Rijsel
@wallyscoffeelille

Monsieur M
Rue des 7 Agaches 4, Rijsel
monsieurmpatisserie.com

Rondvaart op de Deûle
marindeaudouce.fr

Musée La Piscine in Roubaix
roubaix-lapiscine.com

WAAR OVERNACHTEN?

Le Moxy***
Een nieuw adresje, hip en trendy.
Rue Jean Bart 3, Rijsel
marriott.fr/hotels/travel/lilox-moxy-lille-city

Mama Shelter***
Place Saint-Hubert 97, Rijsel
mamashelter.com/fr/lille

Hotel Brueghel***
Parvis Saint-Maurice 5, Rijsel
hotel-brueghel-lille.com

Deule Insolite
Slaap in een woonwagen, caravan, container of Engelse bus!
Rue de Quesnoy 1015, Wambrechies
deuleinsolite.fr

WAAR JE DORST LESSEN?

La Luck
Met allerlei gezelschapsspelletjes.
Rue Princesse 1 bis, Rijsel
la-luck.com/lille/

Joker Bar
Verkozen tot beste cocktailbar van Frankrijk.
Place Louise de Bettignies 29, Rijsel
jokercocktails.bar

OP SOUVENIRJACHT

Wafeltjes bij **Méert**
Rue Esquermoise 25-27, Rijsel
meert.fr

Bieren van **Célestin**
Rue Esquermoise 120, Rijsel
celestinlille.fr

Kazen van **Philippe Olivier**
Rue du Cure Saint-Etienne 3, Rijsel
philippeolivier.fr

Op de top van de basiliek bij zonsondergang

Ontmoeting met iets wat groter is dan jezelf

Je ziet het overal: het machtige silhouet van Saint-Quentin, de basiliek die boven de stad verrijst. Invasies en vernielingen, de Groote Oorlog… Deze vestingstad in een uithoek van het Franse koninkrijk heeft haar strategische positie altijd duur betaald. Stijg boven het stadsgewoel uit, klim tot aan de waterspuwers, kijk in de verte en je ziet zelfs de kathedraal van Laon, vijftig kilometer verderop. Een bezoek aan deze basiliek verruimt je blik!

In Saint-Quentin reikt alles en iedereen naar de hemel. De straten, de klanken van de beiaard, de stenen ornamenten van het stadhuis, de met palmetten versierde kapitelen, de puntgevels in art deco… En de torenspits van de basiliek natuurlijk, maar ook de dubbele luchtbogen met hun fijne versieringen. Deze kerk uit de twaalfde eeuw verrast je met zijn statige afmetingen en kan wedijveren met de mooiste gotische architectuur van Frankrijk. *'De bouw begon in de twaalfde eeuw werd als gevolg van oorlogen en epidemieën pas drie eeuwen later voltooid'*, vertelt gids Daniel Denivet. Na elke beproeving krabbelde Saint-Quentin weer overeind. Aan het einde van de Eerste Wereldoorlog was de stad verwoest, de basiliek grotendeels afgebrand en waren de gewelven ingestort. Bij de heropbouw was er duidelijk ruimte voor creatieve uitspattingen: overal in de stad zijn de art-decogevels van de gebouwen versierd met bas-reliëfs, mozaïeken, erkerramen en kunstig smeedwerk. Kleurrijke elementen uit de toekomst die de nachtmerrie van het verleden moeten verjagen.

REIK NAAR DE STERREN TIJDENS EEN VIPBEZOEK

Tijdens een bezoek aan de bovenste verdiepingen van de basiliek krijg je een baanbrekend technologisch hoogstandje te zien. Dankzij de mogelijkheden van gewapend beton beschikt het gebouw immers opnieuw over een gebinte en een dak! Als je de 200 treden van de wenteltrap beklimt, lijken op 35 meter hoogte de waterspuwers plotseling tot leven te komen. Beneden strekt de Somme zich uit. Je kunt het allemaal rustig in je opnemen, de balustrade vormt een stevige bescherming. Aan de overkant van de rivier zie je links van restaurant La Guinguette het moeras Marais d'Isle, een natuurreservaat midden in de stad. Aan de rechterkant eist de klokkentoren van de kerk van Saint-Martin alle aandacht op. In de verte lijken de zonnestralen boven de autosnelweg wel de perspectieflijnen van dit stilleven. Het is een bijzondere ervaring om onder het dak te lopen, tussen de houten en betonnen balken: eerst reik je naar de sterren, dan duik je weer naar beneden, in een scheepsromp met verbazingwekkende afmetingen. Je stapt voorzichtig boven de ronde gewelven. Hier zie je waartoe de mens in staat is: creatieve vindingrijkheid in dienst van een goddelijk ideaal. Dan gaat het weer naar beneden, via de klokkentoren met behalve de klokken ook het grote orgel en de kapel. Daar kom je bij een overhangend deel met zicht op een labyrint van witte en zwarte stenen, het enige in zijn soort naast dat van Chartres. Maar je kunt nog verder naar beneden. Acht meter onder de grond loopt een doolhof van gangen onder de Rue Saint-André: *'De ruimtes zijn nauwelijks 1,40 meter hoog; de middeleeuwers waren duidelijk kleiner dan wij!'* Onze gids plaatst de dingen in perspectief. ■

En aan de voet van de basiliek: onderdompeling in het natuurreservaat van Les Marais d'Isle.

KAART: D3

Office de Tourisme et des Congrès du Saint-Quentinois
Rue Émile Zola 3, Saint-Quentin
+33 (0)3 23 67 05 00
tourisme@saint-quentin.fr

NUTTIGE INFORMATIE

WAT TE DOEN MET DE KINDEREN?

Parc d'Isle
Natuur- en belevingspark in het stadscentrum: tochtjes door het reservaat per elektrische boot, dierenpark, boomklimmen…
Av. Léo Lagrange, Saint-Quentin

TWEE UNIEKE MUSEA

Le Musée des Papillons
Kindertarief: 2 euro.
Rue de la Sellerie 14, Saint-Quentin
@Science-Museum/Musée-des-papillons

Musée Antoine Lécuyer
Museum voor pastelschilderijen.
Rue Antoine Lécuyer 28, Saint-Quentin
@museeantoinelecuyer

Family-Pass voor de twee musea > € 7 voor twee volwassenen en twee kinderen.

Audiotour: art-decogevels… in het Nederlands.
Office de Tourisme Saint-Quentin
tourisme@saint-quentin.fr

Parc Le Robinson
Op 15 minuten van Saint-Quentin.
Rue de Séry 9, Mézière-sur-Oise
www.parc-lerobinson.fr

WAAR ETEN MET HET HELE GEZIN?

L'Artisanes Thés, Cafés
Rue Emile Zola 6, Saint-Quentin
lartisanes.coffee

Chez Jean
Voor levensgenieters en liefhebbers van art deco.
Rue de Lyon 4b, Saint-Quentin
@Chez Jean

L'Annexe
Rue Michelet 68, Saint-Quentin
@lannexe

Chez Paulette
Place de l'Hôtel de Ville 28, Saint-Quentin
@Chez-Paulette

WAAR OVERNACHTEN MET HET HELE GEZIN?

Hôtel Le Florence
Rue Emile Zola 42, Saint-Quentin
hotel-le-florence.fr

La Ferme d'Alice
Pleisterplaats op de EuroVelo 3-fietsroute.
Rue Achille Langlet 23, Moy-de-l'Aisne
lafermedalice.com

Gîte des marais
Rue Gabriel Laguilliez 36, Rouvroy
@legitedumarais

Een feest voor de kinderen

Kant-en-klare weekend-arrangementen op weekend-esprithautsdefrance.com

Lokale markt elke zaterdag en woensdag van 8 tot 12.30 uur.
Place Gaspard de Coligny, Saint-Quentin

OP SOUVENIRJACHT

Het muziekdoosje 'Air du carillon' ('Beiaardmelodietje'), bieren van lokale microbrouwerijen en de chocolade 'Le Quentin' van het huis Trogneux zijn verkrijgbaar bij de toeristische dienst.

Culturele indrukken À LA FRANÇAISE: FOCUS OP FOLKLORE

Op naar la Maison de Marie-Jeanne in Alaincourt, waar je een ongelooflijke collectie van alledaagse voorwerpen vindt, van strijkijzers die tussen 1875 en 1960 enorm populair waren tot speelgoed, naaimachines en allerlei vergeten merken. Om nostalgisch van te worden! *'Het museum heeft een pedagogische functie. Kinderen zijn dol op de workshops waarin ze de was doen en strijken zoals vroeger'*, zegt Bruno Siwiak, voorzitter van de vereniging. Iets verderop, in Saint-Quentin, vind je het museum Motobécane. Hier staan meer dan 120 modellen van het wereldberoemde Franse merk dat vandaag MBK heet. Het ene na het andere pronkstuk trekt aan je ogen voorbij: bromfietsen, motorfietsen, minibusjes… Stuk voor stuk schitterend industrieel erfgoed. De favoriet van de zaalwachters zelf? Dat is de 500, een uniek prototype met elektronische injectiemotor dat in 1974 in Parijs werd voorgesteld. Neem zeker ook een kijkje in het ambachtendorp, in een ander deel van het gebouw: een echt dorp van 3200 vierkante meter, waar je 55 oude beroepen ontdekt in smalle steegjes met authentieke gevels, uniek in Frankrijk.

La Maison de Marie-Jeanne
Rue du General de Gaulle 39, 02240 Alaincourt
+33 (0)3 23 63 62 07
la-maison-de-marie-jeanne.fr

Village des Métiers d'Antan en Musée Motobécane
Rue de la Fère 5, 02100 Saint-Quentin
+33 (0)3 23 66 13 13
village-metiers-dantan.fr

In de voetsporen van soldaat Blaise Cendrars

Midden in de chaos inspireert Frise tot een gondellied voor de sterrenhemel

Office de tourisme du Pays du Coquelicot
Rue Gambetta 9, Albert
+33 (0)3 22 75 16 42
tourisme-paysducoquelicot.com

Office de tourisme du Val de Somme
Place de la République 30, Corbie
+33 (0)3 22 96 95 76
valdesomme-tourisme.com

In samenwerking met Stéphane Ros, kunsthistoricus.

Stel je voor... Een uitzichtpunt op een helling, de mist die langzaam optrekt boven het moerasland langs de in de diepte meanderende Somme… Stilte en oneindigheid. De Montagne de Frise ligt in een eindeloze vlakte en nodigt uit tot wandelingen in de voetsporen van de dichter van de Eerste Wereldoorlog, Blaise Cendrars, die honderd jaar geleden zijn hart verloor aan de sereniteit van het gebied.

'We lieten ons meevoeren door het water. Er dreigde geen gevaar.'

Tussen Éclusier-Vaux en het uitzichtpunt op de Montagne de Frise is het landschap idyllisch. De rust wordt er alleen 'verstoord' door het water dat tegen de sluizen klotst of het gemekker van de geiten die in het korte gras op de krijtrijke bodem grazen. Toch loop je hier over grond waarop zich een van de meest tragische episodes uit de Slag aan de Somme heeft afgespeeld. Fransen, Duitsers, Belgen en talloze onderdanen van het immense Britse Rijk stonden er tegenover elkaar en baggerden er door de modder. Wie een getrainde blik heeft, ziet hier en daar de heuveltjes die door de granaatregen ontstonden en sindsdien begroeid zijn met vredig groen. Soms als je een bos uitloopt, zoals het Bois de la Vache, zie je ineens de contouren van een loopgraaf. Blaise Cendrars verbleef tussen 1914 en 1915 in deze contreien en schreef er contrasterende mijmeringen over in zijn autobiografische werk.
Tegenover de verschrikkingen van het front vormde het landschap soms een bron van troostvolle overpeinzingen voor Cendrars. Zulke puur dichterlijke momenten beschrijft hij bijvoorbeeld in *La main coupée* (De afgehakte hand): *'Ik hield wel van het kleine oorlogje dat we met mijn escouade vochten in de Groote Oorlog. Wat dat betreft was Frise een heerlijk gebied. […] We zaten goed in onze boot. Sommige nachten waren zo mooi, zo puur, zo betoverend dat we zin kregen om een gondellied aan te heffen voor de sterren. […] We lieten ons meevoeren door het water. Er dreigde geen gevaar. We waren alleen in die immense uitgestrektheid. Het was wonderschoon.'*
Cendrars was bij lange na niet de enige schrijver die in de streek verbleef. Ook Arthur Knaap, een jonge Nederlands-Indische dichter die zich in 1914 aansloot bij het Franse vreemdelingenlegioen, vocht er aan het front. Zijn gevoelige brieven vormden de basis voor de film *Patria* van Klaas van Eijkeren, die Knaaps oorlog in beeld brengt. In Frise staat overigens een monument ter nagedachtenis aan Arthur Knaap, van de Nederlandse kunstenaar Tim Tubée. ■

Internationale broederschap VAN DE ANDERE KANT VAN DE WERELD

Niet ver van Frise, als je de Somme volgt in de richting van Amiens, staat een toren die naar de hemel lijkt te wijzen, als een uit de vlakte omhoogstekende vinger: het Australische Villers-Bretonneux Memorial ter herdenking aan de 46.000 slachtoffers die in de Eerste Wereldoorlog vielen onder de 450.000 vrijwilligers van de Australian Imperial Force.

Het bij het monument gelegen John Monash Centre, vernoemd naar de commandant van de Australische troepen in 1918, toont de geschiedenis van die *diggers* die bij de Somme kwamen vechten. *'We wilden er een ware belevenis van maken voor de bezoekers, dus we hebben het museum heel interactief en levensecht gemaakt'*, vertelt Caroline Bartlett, directrice van het centrum en adviseur voor het Australische ministerie van Veteranenzaken. De hevigste emoties voel je als bezoeker in de filmzaal, waar de beelden van 360° je helemaal onderdompelen in de ondraaglijke chaos van de slag bij Villers-Bretonneux en Le Hamel. Rondom het scherm liggen allerlei voorwerpen die aangetroffen zijn bij de bouw van het centrum: helmen, wapens, flessen… Tastbare en ontroerende bewijzen van de grote offers die zijn gebracht voor de vrede.

Centre Sir John Monash
Route de Villers-Bretonneux, Fouilloy
sjmc.gov.au

NUTTIGE INFORMATIE

WAT TE DOEN IN DE OMGEVING?

Historial de la Grande Guerre
Place André Audinot, Péronne
historial.fr

Musée Somme 1916
Rue Anicet Godin, Albert
musee-somme-1916.eu
Ontdek het stadje **Albert**, zijn basiliek **Notre-Dame de Brebières** en zijn art-decogevels.

De badplaats Cappy
In de plezierhaven Happy Cappy is van alles te huur, van fietsen, kano's, paddleboards en elektrische bootjes tot waterfietsen en segways.
Chemin du Port 4, Cappy
portdecappy.com

Nog meer ideeën in de omgeving > pp. 22-25

WAAR ETEN?

Domaine des P'tits bouchons
Gîtes en restaurant, lokale producten, korte keten, terras met uitzicht.
Voie Communale d'Eclusier 3, Éclusier-Vaux
domainedesptitsbouchons.eatbu.com

Le Graal
Bistro met lokale producten.
Chaussée Léon Blum 24, Cappy
@legraaldecappy

Auberge de la Vallée d'Ancre
Rue du Moulin 6, Authuille
@aubergevalleeancre

WAAR OVERNACHTEN?

Hôtel de La Basilique**
Rue Gambetta 5, Albert
hotelbasiliquesomme.fr

Maison d'hôtes Villa Varentia
Rue d'Amiens 24, Villers-Bretonneux
villa-varentia.fr

Kant-en-klare weekend-arrangementen op weekend-esprithautsdefrance.com

WAAR JE DORST LESSEN?

Le Hygge
Place d'Armes 29, Albert

Poppy coffee shop
Rue de Birmingham 29, Albert

OP SOUVENIRJACHT

La Biscuiterie du Coquelicot
Wafelkoekjes, siroop, lolly's enzovoort… allemaal met de smaak van klaproos, de herdenkingsbloem.
Rue Henry Potez, Albert
biscuiterie-coquelicot.com

Le Panier de Louise
Lokale, natuurlijke en biologische producten.
Rue Jeanne d'Harcourt 39, Albert
@lepanierdelouise
epicerielocale

Gerookte paling bij de vissenkwekerij en visplaats **Le Vivier d'Omignon**.
Rue de l'Église 28, Saint-Christ-Briost
vivier-omignon.com

Ambachtelijke bieren bij **brouwerij De Clerck**.
Rue Georges Clemenceau 42, Péronne
brasseriedeclerck.com

'Van alle plaatsen waar de zon haar stralen op laat vallen, bestaat er maar een als deze'

Madame de La Fayette

Chantilly

centrum van Franse voortreffelijkheid

Een feest voor de kinderen

Een uniek landgoed, een fenomenale collectie schilderijen (de tweede grootste na die van het Louvre) en een mekka voor paardenliefhebbers, met hogere dressuur en chique races… Chantilly – als een pareltje weggestopt in het bos en ontstaan uit de samenwerking tussen de Grote Condé en een geniale hovenier – is een voortdurende ode aan ijver en esthetiek.

Chantilly is een wonder: tuinarchitect André Le Nôtre kreeg het voor elkaar in een moerasgebied een prachtige Franse tuin te creëren, met een aaneenschakeling van terreinen die wandelaars van de ene verbazing in de andere doen vallen. 'Zo *onmogelijk als de locatie was, zo trots was hij op Chantilly*', vertelt Nicole Garnier, die het domein beheert.
De Grote Condé (Lodewijk II van Bourbon-Condé), een neef van Lodewijk XIV, was verzot op de jacht en op paarden en hield van mode en van feesten. Versailles of Chantilly? Het werd een duel tussen een prins en een koning die elkaar uitdaagden. Le Nôtre had een voorkeur voor het ongeëvenaarde Chantilly. Hij werkte om het op een rots gelegen kasteel heen, waardoor de tuin asymmetrisch is en wijd uitlopend om de illusie van een eindeloze ruimte te wekken. Hij creëerde uitzichten en omhoogspuitende waterstralen, vermaakte de aristocraten met een gehucht van hutten in het park… Het schijnt dat de koning, toen die op uitnodiging van zijn neef op bezoek kwam, er afgunstig van werd. Ter vergelding werd Versailles nóg groter en nóg weelderiger. Maar Chantilly was er eerst. En Versailles heeft geen beroemde slagroom!
De hertog van Aumale, de grootste kunstverzamelaar uit zijn tijd, erfde het kasteel. Omdat hij zelf geen erfgenamen had, droeg hij Chantilly over aan het Institut de France, onder de expliciete voorwaarde dat geen enkel kunstwerk of voorwerp van plaats zou veranderen. Vandaar de unieke museuminrichting, met schilderijen die pal naast en boven elkaar hangen. Het museum is bovenal het privévertrek van een prins, wat het bezoek alleen maar boeiender maakt.

ACHTER DE SCHERMEN VAN HET GROOTSTE TRAININGSCENTRUM VOOR VOLBLOEDS TER WERELD

Voor de 'hoofdstad van de paardensport' mag het in geen enkele discipline ontbreken aan uitmuntendheid: dressuur, races, polo… Een geheime wereld, waar topruiter Françoise Sauque ons een inkijkje in geeft. '*Ik kan het simpel houden met bijvoorbeeld een bezoek aan een polowedstrijd, of juist heel chique maken, met een picknick in het bos per paardenkoets, of met de kampioen van de aangespannen sport, Anne-Violaine Brisou, of hogeschoolfiguren van Mario Luraschi…*'
Zoals gezegd: uitmuntendheid, in een wereld op zich. Françoise neemt ons mee naar een ochtendtraining voor volbloeds (Chantilly telt er meer dan tweeduizend) en vervolgens naar de indrukwekkende harde galop op de binnenbaan en de middagraces op de renbaan. Ze stelt voor in de Potager des princes ('prinsenmoestuin') een konijnenrace te bekijken, tot groot jolijt van de kinderen, die ook volop genieten van de tocht door het verleden met een virtualrealitybril. In het park ontdekken ze de standbeelden

Office du Tourisme de Chantilly-Senlis
Rue du Connétable
73, Chantilly
+33 (0)3 44 67 37 37
Place du Parvis
Notre Dame, Senlis
+33 (0)3 44 53 06 40
chantilly-tourisme.com

Een bezoek te paard aan een neef van koning Lodewijk XIV.

en het kanaal, alvorens met het treintje, de elektrische auto of te voet naar het doolhof en het ganzenbordspel te gaan.

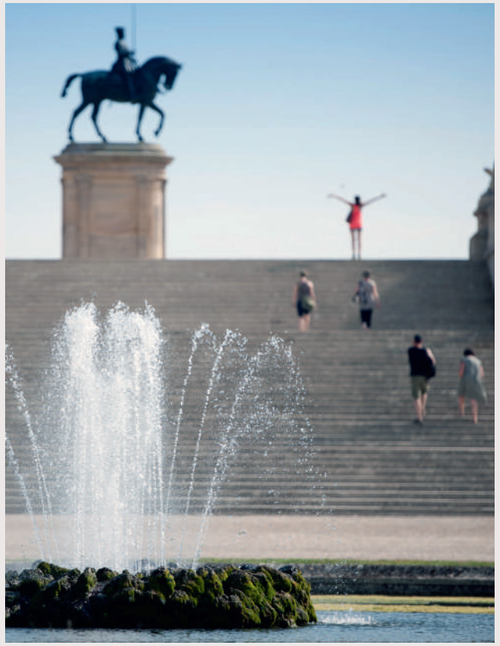
BAKERMAT VAN DE CHANTILLYCRÈME

In Chantilly houdt ieder zijn eigen tempo aan. Je kunt gerust op het gras gaan liggen bij de schapen die er nog grazen, zoals in de tijd van de Condés. En voor de thee ga je, net als chef-kok François Vatel in de zeventiende eeuw, naar het huttengehucht om wat niet te versmaden chantillycrème te proeven: pure blanke, rauwe boerenroom die koud is geworden in de koelkast en na toevoeging van poedersuiker en een vanillestokje net zo lang met de hand is geklopt tot hij stevig genoeg is om golfjes te vormen en je lepeltje er rechtop in kan blijven staan! Vervolgens op naar de Grandes écuries ('grote stallen'), een prachtig paleis dat onderdak biedt aan het unieke Musée du Cheval, een ware hommage aan paarden en ruiterbeschavingen. Op de binnenplaats laten de stalknechten de paarden wat ontspannen voordat die 's middags meedoen aan het dressuurspektakel. De knechten geven toegankelijke uitleg over elegante figuren als de reverence en andere onberispelijk uitgevoerde voltes. De ronde bak in de Rotonde is ook het toneel van betoverende gekostumeerde ruitershows, met ieder jaar een nieuwe uitvoering waar kinderen diep van onder de indruk zijn. ■

Samen IN SENLIS

De oude stad binnen de vestingmuren verken je te voet, met vaste tred over de ongelijke klinkers en met de kin omhoog zodat je niets mist van de talloze juweeltjes die de eeuwenoude geschiedenis in beeld brengen. De Romeinen hadden zich er al gevestigd (vraag of je de arena kunt bezoeken!) en sinds Hugo Capet er in de tiende eeuw werd gekroond gaven de Franse koningen er de toon aan. Je hebt Senlis vast weleens eerder gezien, want er zijn legio films opgenomen in de smalle straatjes, de herenhuizen en de kathedraal. Trakteer jezelf op een waanzinnig lekker gebakje van Maison Ringeval op het Henri IV-plein, liefst op een marktdag (dinsdag- en donderdagochtend) zodat je goed de sfeer van de stad kunt proeven. En wat nou zo mooi is? Ruitercentrum Henson, dat tochtjes te paard voor beginners aanbiedt in het park van Chantilly, organiseert ook ritten van het koninklijke Senlis naar het prinselijke Chantilly!

Het Musée du Cheval in een van de grootste stallen van Europa: wonderbaarlijke paardenspektakels, het hele jaar door, naast hogeschooldressuurshows. Alle restaurantformules.
@domainedechantilly

NUTTIGE INFORMATIE

WAT TE DOEN IN DE OMGEVING?

Domaine de Chantilly
Kasteeldomein met het park Le Nôtre en verder ook een museum over paarden en paardenshows.
Rue Connétable
Château 7, Chantilly
domainedechantilly.com

Centre Henson
Rue des Cascades 34, Chantilly
henson.fr

Karuna Nature
Natuurwandelingen en botanische tours in het bos van Chantilly.
karuna-nature.com

Fiets rond de vijvers van **Commelles**: verhuur bij **BobeBike**.
Carrefour des Lions, Chantilly
bobebike.com

WAAR ETEN?

Le Scaramouche
In de luwte van de kathedraal.
Place Notre Dame 4, Senlis
le-scaramouche.fr

La Table du Connétable
Heerlijke zelfgemaakte chantillycrème!
Rue du Connétable 4, Chantilly
aubergedujeu-depaumechantilly.fr

Le Comptoir Senlisien
Theesalon.
Impasse de la Chaufferette 2, Senlis
@Le-comptoir-senlisien

Le Carré
Rue Rougemaille 8, Senlis
le-carre-senlis.fr

WAAR OVERNACHTEN?

Auberge du Jeu de Paume***
Grenst aan het kasteelpark.
Rue du Connétable 4, Chantilly
aubergedujeu depaumechantilly.fr

IN GASTENKAMERS

Côté Jardin
Rue Vieille de Paris 25, Senlis
cotejardin-senlis.fr

La Maison et l'Atelier
Rue des Croix 26,
Crouy-en-Thelle
lamaisonetlatelier.com

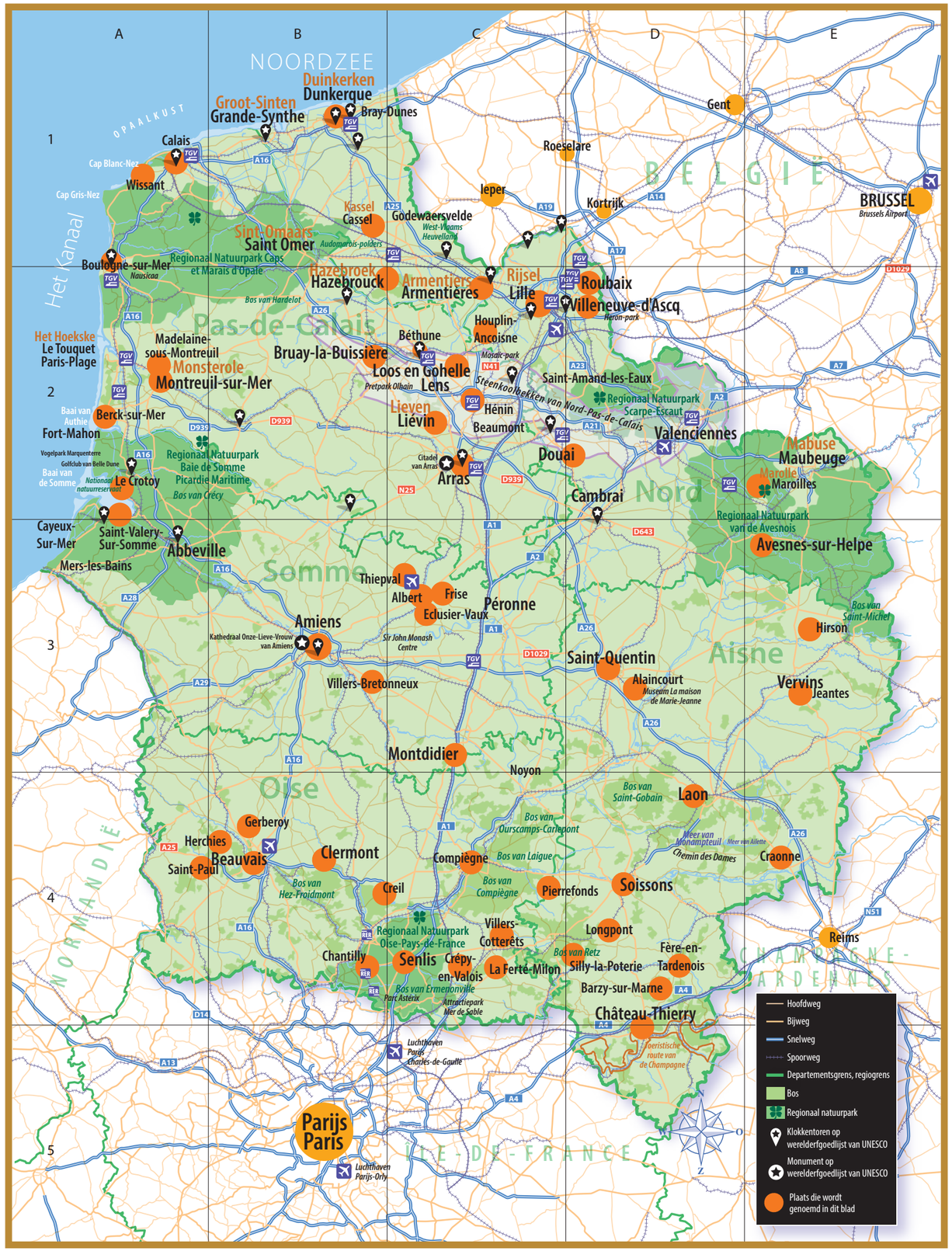
Het beroemdste werk van Rafaël in het Santuario van Chantilly.

La Bohème
Place Henri IV 9-11, Senlis
labohemesenlis.fr

Kant-en-klare weekend-arrangementen op weekend-esprit hautsdefrance.com

100 % LOKAAL

Neem een pot chantillycrème mee naar huis. Beter nog: maak je eigen room! Het kan allemaal bij **L'Atelier de la Chantilly**.
Rue Connétable 48, Chantilly
atelierdelachantilly.wordpress.com

De adressen die wij aanbevelen zijn gebaseerd op de onafhankelijke expertise van onze lokale partners en op adviezen van Tripadvisor, Gîtes de France en Relais & Châteaux. De redactieploeg heeft de in dit magazine vermelde gegevens nauwgezet gecontroleerd, maar in de huidige gezondheidscrisis is het mogelijk dat sommige informatie aan verandering onderhevig is. Gelieve daarom dit document en de informatie die het bevat te beschouwen als indicatief, informatief en niet-bindend.

RELAIS & CHÂTEAUX. GÎTES DE FRANCE tripadvisor®

Promotiemissie Hauts-de-France

Comité Régional du Tourisme et des Congrès

Zetel: Rue Vincent Auriol 3 - CS 11116 - 80011 AMIENS Cedex 1
+33 (0)3 22 22 33 66

contact@esprithautsdefrance.com

Esprit Hauts-de-France

www.weekend-esprithautsdefrance.com

Regio Hauts-de-France - Av. du Président Hoover 151 - 59555 LILLE (RIJSEL) Cedex. Tel.: +33 (0)3 74 27 00 00 – www.hautsdefrance.fr

Aisne Tourisme - +33 (0)3 23 27 76 76 – www.jaimelaisne.com
Nord Tourisme - +33 (0)3 20 57 59 59 – www.jadorelenord.fr
Oise Tourisme - +33 (0)3 64 60 60 60 – www.oisetourisme.com
Pas-de-Calais Tourisme - +33 (0)3 21 10 34 60 – www.pas-de-calais-tourisme.com
Somme Tourisme - +33 (0)3 22 71 22 71 - www.somme-tourisme.com

Office de Tourisme et des Congrès van Amiens Métropole - Place Notre Dame 23, 80000 Amiens - +33 (0)3 22 71 60 50 - www.amiens-tourisme.com
Office de Tourisme de Lille - Palais Rihour, Place Rihour, 59000 Lille (Rijsel) - +33 (0)3 59 57 94 00 - www.lilletourism.com

Publicatiedirecteur: Frédéric Leturque
Hoofdredactrice: Isabelle Thellier
Projectleider: Marianne Boulanger
Illustraties: Jean-Luc Verbrugghe
Rewriting: Isabelle Thellier
Met dank aan: Chambre régionale d'Agriculture, Réseau des Espaces Naturels Régionaux (ENRX), Art & jardins Hauts-de-France, Agences de développement et de réservation touristiques van Aisne, Nord, Oise, Pas-de-Calais en Somme, Hello Lille, Fédération régionale des Offices de Tourisme, alle Offices de Tourisme des Hauts-de-France.
Reportages: Kaltoume Dourouri, Guillaume Fatras, Elisabeth Gillion, Hervé Leroy, Stéphane Ros, Anne Tomczak
Vertaling en redactie: Hester Davies, Annelies de hertogh, Geert Van der Hallen

Op de cover: Rue de la Clé, Rijsel - Fotograaf: Benjamin Clipet

Gedrukt in de Regio Hauts-de-France door Groupe Morault - Imprimerie de Compiègne, Avenue Berthelot 2 - ZAC de Mercières - B.P. 60254 - 60205 COMPIEGNE

MILIEUPARAMETERS

Herkomst papier	Lanaken, België	Certificaat	PEFC
Gehalte aan gerecycleerde vezels	0	Eutrofiëring Ptot (kg/ton)	0,056

Idee en uitvoering: Oracom, afdeling Custom publishing
custom-publishing@oracom.fr

Dit magazine wordt gefinancierd door de Regio Hauts-de-France

Dit document is niet-bindend. De in dit magazine vermelde tarieven zijn niet de verantwoordelijkheid van de uitgever, de drukkerij, het Comité Régional du Tourisme of zijn partners.

Esprit Hauts-de-France zet zich in voor het milieu. Dit magazine is volledig duurzaam ontwikkeld: drukkerij met Imprim'Vert-label, papier met PEFC-label, vervuilingsrisicobeheer, recyclage van afvalstoffen, vervanging van plasticfolie door gerecycleerd en recycleerbaar karton, gebruik van biologisch afbreekbare folie voor de verzending naar abonnees.

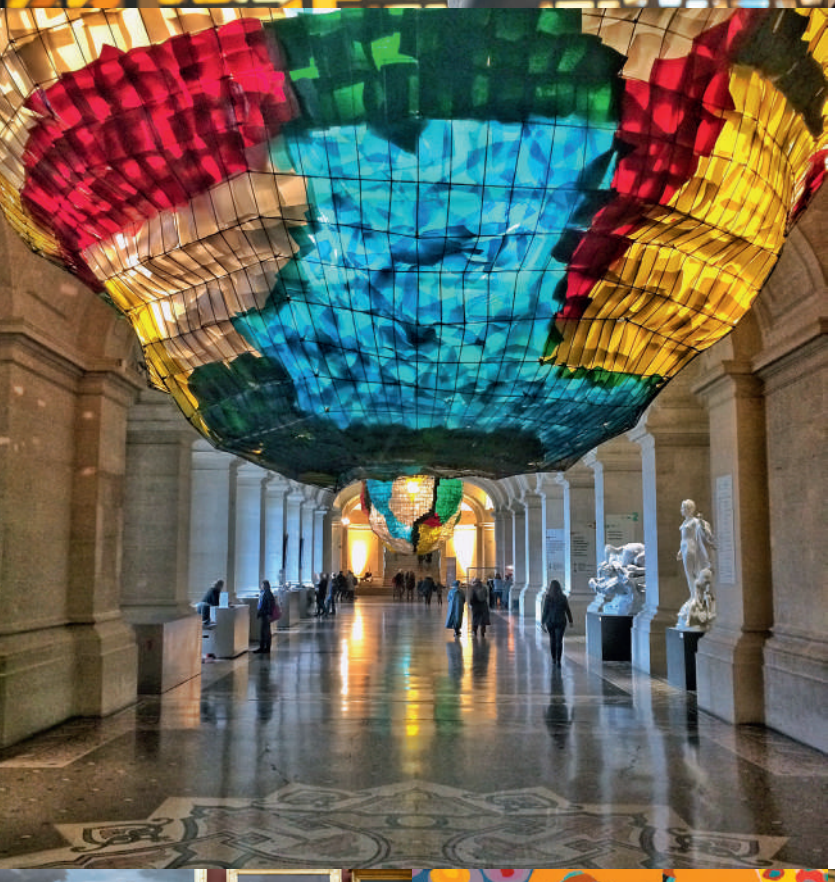
IMPRIM'VERT

PEFC Gecertificeerd
Dit product komt uit duurzaam beheerd bos en gecontroleerde bronnen
PEFC/10-31-2168
pefcnederland.nl

Fotocredits: Cover: Benjamin Clipet // pp.2-3: Benoît Bremer©SMBS-GLP // pp4-5: Stéphane Bouilland // p.6: Stéphane Tatinclaux, Sébastien Jarry // p.7: Nicolas Bryant, Anne-Sophie Flament, Sylvain Cambon // p.8: Jean-Luc Verbrugge, Rémi Feuillette // p.9: Maïté Domisse, Vincent Colin, Anne Tomczak, Nicolas Bryant // p.10: Eric Desaunois, Anne-Sophie Flament // p.12: Matt_Wavedream // p.13: Port aux perches, Guillaume Crochez // pp14-15: Stéphane Bouilland // p.16: FMP Tourisme Franck Hélin, Nicolas Bryant //p.17: Nicolas Bryant, Teddy Hénin // pp18-19: Anne-Sophie Flament // p.20: Anne-Sophie Flament, Benoît Bremer // p.21: Papi Aime Mami studio, Benoît Bremer // p.22: Simon Augade @ Teddy Hénin // p.23: Benoît Guilleux, Nicolas Bryant, Teddy Hénin // p.24: Anne-Sophie Flament, Nicolas Bryant // p.25: Comdesimages.com, Anne-Sophie Flament //p.26: Delphine Higonnet //p.27: Anne-Sophie Flament, Antoine Versluys, Benjamin Teissedre, Oise Tourisme Smellinckx //p.28: Benjamin Teissedre, Istock // p.29: Stéphane Bouilland, Frederik Astier, Hemis // p.30: Arras Pays d'Artois - Charles Delcourt // p.31: Arras Pays d'Artois, Anne-Sophie Flament // p.32: Benjamin Teissedre, Leveque Dehan // p.33: Vincent Colin, Benjamin Teissedre, Anne-Sophie Flament // pp.34-35: Nicolas Bryant // p.36: Nicolas Bryant, Edouard Kints, Compagnie du Dragon // p.38: Anne-Sophie Flament // p.40: Maxime Dequecker, SEML Intégrale - Lucie Nicolas, Yann Monel // p.41: René Mattes - Hemis.fr, Anne-Sophie Flament, Teddy Hénin, Lucie Nicolas, Guillaume Crochez // p.42: JM André // p.43: Frédéric Iovino - Louvre Lens, Brigitte Baudesson, Nicolas Bryant // pp.44-45: Benjamin Teissedre // p.46: Nablezon / Make Art Media // p.47: Brique House Brewery, Anne-Sophie Flament, Hervé di Rosa // p.48: Anne-Sophie Flament // p.49: Anne-Sophie Flament, Sébastien Jarry, Marin d'eau douce // pp.50-51: Nicole Boxberger, Fred Emery, Anne-Sophie Flament // p.52: Guillaume Crochez, Benjamin Teissedre // p.53: Anne-Sophie Flament,: Nicolas Bryant // p.54: Jean-Louis Aubert // p.55: Vincent Colin // p.56: Nicolas Bryant, Xavier Renoux // p.57: Comdesimages.com, Nicolas Bryant, Jean-Luc Verbrugge // p.59: Nicolas Bryant // Achterkant: Benjamin Teissedre , Mylène Fageot, Frédéric Iovino - Louvre Lens, Vic Prod, Laetitia Chavatte, Teddy Hénin, Collectif Renart, Ludovic Leleu, Anne-Sophie Flament.

CULTUUR BEVRIJDT
DE GEEST VAN
DE DAGELIJKSE SLEUR

**NATUUR, CULTUUR,
GASTRONOMIE...**

200 SPECIALE
WEEKENDARRANGEMENTEN OP
**WEEKEND-
ESPRITHAUTSDEFRANCE.COM**

Région
Hauts-de-France

